

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření obce Staré Město

Financial Management of the Municipality of Staré Město

Student: Ivana Brhelová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph.D.

Ostrava 2012

Zadání bakalářské práce

Student:

Ivana Brhelová

Studijní program:

B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace:

00 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Hospodaření obce Staré Město
Financial Management of the Municipality of Staré Město

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Principy hospodaření obcí v ČR
  3. Analýza hospodaření obce Staré Město
  4. Zhodnocení hospodaření obce Staré Město
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KINŠT, Jan a Jiří PAROUBEK. *Rozpočtová skladba v roce 2010 a praktické příklady*. 3. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 256 s. ISBN 978-80-7263-556-6.
PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing.Bc. Jiří Bečica, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem přitom jen uvedené prameny a literaturu.

V Ostravě dne 11.5. 2012

.....

podpis bakaláře

OBSAH

1. Úvod.....	5
2. Principy hospodaření obcí v ČR.....	7
2.1 Charakteristika obce.....	8
2.2 Působnost obce.....	9
2.3 Rozpočet obce.....	10
2.3.1 Rozpočtový proces a rozpočtové zásady.....	11
2.3.2 Rozpočtový výhled a rozpočtové provizorium.....	13
2.3.3 Metody sestavení rozpočtů ÚSC.....	14
2.4 Porušení rozpočtové kázně.....	16
2.5 Rozpočtová skladba.....	17
2.6 Veřejná kontrola.....	19
3. Analýza hospodaření obce.....	21
3.1 Popis města Staré Město.....	21
3.2 Historie Starého Města.....	22
3.3 Staré Město v současnosti.....	23
3.4 Orgány obce.....	25
3.5 Příjmy a výdaje rozpočtu obce.....	29
3.5.1 Daňové příjmy.....	29
3.5.2 Nedaňové příjmy.....	32
3.5.3 Kapitálové příjmy a přijaté transfery.....	33
3.5.4 Běžné a kapitálové výdaje.....	34
3.6 Hospodaření obce Staré Město v letech 2007 – 2011.....	35
3.7 Příjmy a výdaje obce Staré Město v letech 2007 – 2011.....	36
4. Zhodnocení hospodaření obce Staré Město.....	40
4.1 Rozbor příjmů.....	40

4.1.1 Daňové příjmy.....	40
4.1.2 Nedaňové příjmy.....	46
4.1.3 Kapitálové příjmy.....	48
4.1.4 Přijaté transfery.....	50
4.2 Rozbor výdajů.....	52
4.2.1 Běžné výdaje.....	52
4.2.2 Kapitálové výdaje.....	55
4.3 Ukazatel dluhové služby obce Staré Město.....	57
5. Závěr.....	59

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

SEZNAM ZKRATEK

PROHLÁŠENÍ VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

SEZNAM PŘÍLOH

1. ÚVOD

Veřejná správa bývá charakterizována jako správa veřejných záležitostí ve veřejném zájmu. Tím je dána její nenahraditelná úloha jako společenské činnosti řídicího a organizačního charakteru zaměřené na veřejné záležitosti a vymezené veřejným zájmem. Veřejná správa jako činnost je blízká správě soukromé tím, že je cílenou činností zaměřenou k dosažení stanovených cílů. Veřejná správa jako organizace je vnímána jako soubor institucí v rámci organizačního uspořádání veřejné správy. Veřejná správa jako organizace se tradičně člení na státní správu a samosprávu.

Státní správa je ta část veřejné správy, která se uskutečňuje jménem státu a v zájmu státu. Tvoří jádro veřejné správy a je její hlavní součástí. Státní správa je realizací výkonné moci státu a je uskutečňovaná vládou. Výkon státní správy je svěřen orgánům státní správy. Jiné subjekty mohou vykonávat státní správu na základě zmocnění.

Státní správa je vykonávána v přenesené působnosti samosprávnými územními korporacemi. Samospráva je vykonávána právníckými osobami veřejného práva vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, v rozsahu delegovaného zmocnění. Charakteristickým znakem jsou volení zástupci občanů, kteří samosprávu vykonávají.

Zájmová samospráva je zpravidla spjata s určitou lidskou činností. Je zde zařazena samospráva profesní, která je založena na nucené příslušnosti pro osoby určité profese, dále samosprávu bez nucené příslušnosti a akademickou samosprávu vysokých škol.

Územní (místní) samospráva se vztahuje k určitému území v rámci státu. V jednom státě může existovat více územních samospráv různých stupňů. Základním stupněm územní samosprávy je obec. Nad obcemi může působit samospráva vyšších územních samosprávních celků a to i na více úrovních. V současnosti působí v České republice jediná vyšší územní samospráva – kraje.

Základních územních jednotek je právě z hierarchického členění veřejné správy nejvíce – 6 251¹ obcí. Z tohoto důvodu je bakalářská práce zaměřena na hospodaření obce, jelikož každá obec je něčím specifická a tím i její hospodaření.

Cílem bakalářské práce je popsat a zhodnotit vývoj hospodaření města Staré Město v letech 2007 – 2011, především příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu města.

---

¹ *Velikostní skupiny obcí podle krajů, okresů – počet obcí* [online], [cit. 17.4. 2012]. Dostupné z: <http://csugeo.i-server.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/1302-11>.

K naplnění určeného cíle je použita metoda analýzy a časového srovnávání rozpočtu v uvedených letech.

V teoretické části jsou popsány principy hospodaření obcí v ČR. Je zde charakterizována obec, rozdíl mezi samostatnou a přenesenou působností. Součástí je popis jednotlivých etap schvalování obecního rozpočtu a základních principů, které musí být dodržovány. Jsou zde vysvětleny pojmy, jako rozpočtový výhled a rozpočtové provizorium. Uvedeny jsou i metody sestavování obecního rozpočtu a správní delikty, kterých se obec může dopustit při porušení rozpočtové kázně. Popsán je zde základní třídící standard pro peněžní operace veřejných rozpočtů – rozpočtová skladba. Konec kapitoly je věnován veřejné kontrole.

Analytická část je věnována popisu města Staré Město, jeho historii, i současnosti. V kapitole jsou probrány orgány obce jak z teoretického pohledu, tak z aktuálního politického dění města. Větší část kapitoly je zde věnována příjmům a výdajům rozpočtu města teoreticky i prakticky. Prakticky je zaměřena na hospodaření města Staré Město v letech 2007 – 2011 dle skutečných výsledků města. Propočteny jsou salda rozpočtu za jednotlivé roky.

Praktická část je zaměřena na příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu. Příjmy jsou detailně rozebrány podle druhového členění rozpočtové sklady na daňové, nedaňové, kapitálové příjmy a přijaté transfery. Výdaje jsou rozebrány detailně na běžné a kapitálové. Je zde vypočten i ukazatel dluhové služby.

K vypracování bakalářské práce jsou použity citace, především v teoretické části, a obsahová analýza odborné literatury, zákony a webové stránky Ministerstva financí ČR, Portálu veřejné správy, Českého statistického úřadu a oficiální stránky města Staré Město. V praktické části jsou využívány dokumenty a data z Městského úřadu Starého Města (Výkazy Fin 2 – 12 M) a z informačního systému Ministerstva financí ARIS a ÚFIS.

2. PRINCIPY HOSPODAŘENÍ OBCÍ V ČR

Územní samospráva je forma veřejné moci a veřejné správy. Je realizací práva občanů na vlastní samosprávu, právo na spravování území menšího než státu na základě působnosti dané ústavou a zákony při vytvoření nutných ekonomických podmínek. Součástí prohlubování demokracie je posilování územní samosprávy, v ČR až po r. 1990. Občan získává příležitost více se podílet na řízení, ovlivňování a kontrole veřejné správy. Decentralizace veřejné správy na územní samosprávu částečně respektuje princip subsidiarity, což je přenesení pravomoci na co nejnižší úroveň, která ji může zajistit (čili co nejbližší k občanovi). Občan se může aktivně účastnit na řízení i kontrole, ale nutně k tomu potřebuje přístup k informacím, možnost vyjádřit své názory na způsob a efektivnost řízení a hospodaření a možnost aktivně se účastnit práce iniciativních a poradních orgánů příslušného územního samosprávného celku. Aby územní samospráva mohla dobře fungovat, a plnit své funkce je nutné vytvořit legislativní (zákonné k fungování územní samosprávy) a ekonomické předpoklady. Ekonomické předpoklady umožňují hospodařit s určitou finanční autonomií, což je právo na vlastnictví majetku, možnost získávat vlastní finanční prostředky a sestavování vlastního rozpočtu odděleného od státního rozpočtu.

Decentralizace kompetencí a s ní spojená fiskální decentralizace se začala řešit v souvislosti s obnovením územní samosprávy; v roce 1990 obecním zřízením a od roku 2001 krajským zřízením. Plnění jednotlivých úkolů vyplývajících ze samosprávních i přenesených funkcí na příslušném stupni územní samosprávy vyžaduje finanční prostředky. Proto důležitým nástrojem pro plnění těchto úkolů příslušnou úrovní územní samosprávy; obce, kraje; je jejich rozpočet. Rozpočty obcí a od roku 2001 i rozpočty krajů se staly dalším důležitým článkem rozpočtové soustavy.²

Z hlediska územní samosprávy existuje v ČR dvoustupňový systém. Základní jednotkou územní samosprávy podle Ústavy ČR je obec (místní samospráva). Druhým (vyšším) stupněm dle ústavy jsou vyšší územní správní celky nesoucí název kraje, které vznikly 1. 1. 2001. Na území ČR je 14 vyšších územních samosprávních celků.

---

² PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, s. 399.

2.1 CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.³

V právním smyslu je obec vymezena územím, občany; v ČR s trvalým pobytem, občané s českým občanstvím obce (města) a samosprávou veřejných záležitostí v hranicích obce (na katastrálních územích obce), tzn. působnost.

Občané se podílejí na řízení obce nepřímo prostřednictvím volených zástupců ve veřejných komunálních volbách do zastupitelstva obce nebo přímo, např. v různých komisích nebo aktivní účastí na veřejných schůzích obce, na veřejných zasedáních zastupitelstva obce.

Zákon o obcích rozlišuje tyto základní **druhy obcí**:

- **obce**, které nejsou městy,
- **města**, jejichž počet obyvatel převyšuje 3 000 obyvatel. Nicméně některá města v ČR mají méně než 3 000 obyvatel,
- **městys**. O statut městyse žádá obec předsedu Poslanecké sněmovny. Jsou zde stejná pravidla hospodaření jako pro obec,
- **statutární města**, tj. Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov. Přičemž území statutárních měst se může členit na městek obvodu nebo části s vlastními samosprávnými orgány,
- **hlavní město Praha**, které se člení na městské části dle zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů,
- **obce s pověřeným obecním úřadem** (388 obcí) a **obce s rozšířenou působností** (205 obcí).

---

³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

2.2 PŮSOBNOST OBCE

Obce se od sebe liší rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti rozlišujeme obce se základním rozsahem přenesené působnosti (tu vykonávají všechny obce, někdy jsou označovány jako obce s tzv. I. stupněm přenesené státní správy) a obce s širším rozsahem přenesené působnosti. Jedná se o obce, které vykonávají státní správu v přenesené působnosti i na území druhých obcí, tj. pro obce spadající do jejich správního obvodu. V současné době podle míry přenesení státní správy rozlišujeme tyto kategorie obcí: obec, obec s matričním úřadem, obec se stavebním úřadem, obec s pověřeným obecním úřadem (obce s tzv. II. stupněm přenesené státní správy) a obec s rozšířenou působností (obce s III. stupněm přenesené státní správy). Na obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností byla převedena většina kompetencí zrušených okresních úřadů. Tyto obce jsou stanoveny zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.⁴

Do **samostatné působnosti** obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejich občanů. Vlastní samosprávná funkce je vykonávána prostřednictvím zastupitelstva obce, které svěřuje realizaci této funkce výkonným orgánům obce. Pravomoci zastupitelstva se samostatnou působností obce, např.:

- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet,
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce,
- rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob,
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda,
- zřizovat a rušit obecní policii,
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi,
- udělovat a odnímat čestné občanství obce a ceny obce.

Kontrolu při výkonu samostatné působnosti vykonává Ministerstvo vnitra.

Orgány obcí vykonávají **přenesenou působnost** ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, v základním rozsahu pro svůj správní obvod, který je totožný s územním obvodem obce.

---

⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*, s. 29.

Přenesenou působnost upravuje nejen zákon o obcích, ale i řada dalších zvláštních zákonů. Vykonává ji obecní úřad. V rámci přenesené působnosti obec vydává nařízení obce.

Obce s pověřeným obecním úřadem jsou oprávněny, např.:

- rozhodovat o poskytování peněžité nebo věcné dávky nebo půjčky,
- zajišťovat volby do Parlamentu ČR, do zastupitelstev krajů, do zastupitelstev obcí a do Evropského parlamentu,
- být orgánem ochrany přírody,
- být orgánem ochrany zemědělského půdního fondu.

Obce s rozšířenou působností mají tyto kompetence, např.:

- vydávat občanské a řidičské průkazy a cestovní doklady,
- živnostenský úřad,
- doprava a silniční hospodářství pro silnice II. a III. třídy,
- sociálně právní ochrana dětí,
- dávky a sociální služby.

Kontrolu při výkonu přenesené působnosti vykonává příslušný krajský úřad.

2.3 ROZPOČET OBCE

Rozpočet obce je finanční plán, jímž se řídí její hospodaření. Je sestavován pouze na období jednoho kalendářního roku v návaznosti na rozpočtový výhled, dále na základě údajů z rozpisu státního rozpočtu na příslušný rok a v návaznosti na jiné veřejné rozpočty, k nimž má obec finanční vztah. Rozpočet je sestavován zpravidla jako **vyrovnaný**, ale může být schválen i jako **přebytkový**, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití v následujících letech, nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěru. Rozpočet může být schválen jako **schodkový** a to pouze v případě, že schodek bude možné uhradit některými z následujících možností:

1. finančními prostředky z minulých let,
2. smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů,
3. prodejem finančních aktiv, vázaných v jiné formě, než jsou peněžní prostředky na bankovním účtu (dlužné nebo majetkové cenné papíry).

Z výše uvedeného vyplývá, že nesmí dojít ke schválení schodkového rozpočtu, jež nebude mít schodek finančních prostředků krytý.⁵

2.3.1 ROZPOČTOVÝ PROCES A ROZPOČTOVÉ ZÁSADY

Rozpočtový proces představuje činnost volených i výkonných orgánů, které jsou nezbytné k hospodaření ÚSC v daném rozpočtovém období. V ČR se rozpočet sestavuje na jeden kalendářní rok, ale rozpočtový proces zpravidla zahrnuje dobu 1,5 až 2 roky.

Návrh rozpočtu obce. Při sestavování návrhu rozpočtu se obvykle vychází z místních zvyklostí a záležitostí i na velikosti dané obce. Návrh rozpočtu se sestavuje obvykle na základě rozpočtu předcházejícího roku s tím, že se zohlední změny. Podkladem pro návrh rozpočtu je rozpočtový výhled, který je na dobu 2 – 5 let. Návrh musí obsahovat požadavky jednotlivých vedoucích odborů a zastupitelů. Návrh rozpočtu musí být nejméně po dobu 15 dnů přede dnem jeho projednání v zastupitelstvu ÚSC zveřejněn na úřední desce a v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Připomínky k návrhu rozpočtu mohou občané ÚSC uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění, nebo ústně na zasedání zastupitelstva, na kterém bude návrh rozpočtu projednáván.

Projednání návrhu rozpočtu obce se provádí podle místních podmínek; v radě obce a poradních orgánech obce. Projednání se může několikrát opakovat vzhledem k vzneseným připomínkám orgánů.

Schválení rozpočtu obce. Návrh rozpočtu musí být schválen nadpoloviční většinou všech zastupitelů obce. Po schválení rozpočtu zastupitelstvem se stává rozpočet obce „zákonem“ pro hospodaření obce v daném roce. V podobě jaké je schválen, představuje závazné ukazatele hospodaření obce. Kladný zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření běžného roku se převádí k použití v dalším roce, a to ke krytí rozpočtových výdajů, anebo se převádí do peněžních fondů. Schodek hospodaření se uhrazuje z finančních prostředků z minulých let nebo se kryje z návratných zdrojů splatných z rozpočtu v následujících letech.

Po schválení rozpočtu následuje tzv. **rozpis rozpočtu**, kdy se schválený rozpočet musí rozepsat podle podrobné rozpočtové skladby až na jednotlivé položky a paragrafy

---

⁵ *Rozpočet obce a jeho sestavení* [online]. Dostupné z: www.kr-karlovarsky.cz/NR/rdonlyres/17B82EEA-33B7-447A-894F-AC4ACA98A630/0/rozp.doc rozpočet obce.

a kdy se dále stanovují ukazatele dotací a prostředků pro organizace zřizované obcí či jiné organizace, které budou používat prostředky rozpočtu obce.

V průběhu roku je **plněn rozpočet obce a průběžně probíhá kontrola** tohoto rozpočtu. Obec je povinna pravidelně měsíčně předkládat Ministerstvu financí zprávy o svém hospodaření. Je k tomu určen výkaz Fin 2 – 12 M: Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí. Tento výkaz je používán i pro vlastní kontrolu hospodaření ÚSC. Finanční výbor je orgánem, který se podílí na kontrole plnění rozpočtu. Schází se každý měsíc, hodnotí vývoj hospodaření a dává podněty na změny v rozpočtu.

Po skončení rozpočtu obce se provádí **následná kontrola**, která slouží ke kontrole plnění rozpočtu obce a má podobu závěrečného účtu obce, který sestavují výkonné orgány (rada a finanční výbor). Závěrečný účet zahrnuje plnění rozpočtu, jeho příjmů a výdajů, porovnávání schváleného, upraveného rozpočtu a účetní skutečnosti, informace, které organizační celky samosprávného orgánu „spotřebují“ nejvíce provozních výdajů, apod.

Přezkoumání hospodaření obce je součástí projednání závěrečného ÚSC. Povinností ÚSC je nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok krajským úřadem (žádost je nutno podat do 30. června kalendářního roku, tato služba je krajským úřadem prováděna bezplatně) nebo auditorem (za úplatu).

Před **projednáním závěrečného účtu** obce, které provádí zastupitelstvo obce, je nutno závěrečný účet zveřejnit (stejně jako návrh rozpočtu) před projednáním zastupitelstvem. Zastupitelstvo se vyjádří buď souhlasem s celoročním hospodařením „bez výhrad“ anebo „s výhradami“ (při zjištění chyby a nedostatků v hospodaření). Závěrečný účet je nutno projednat do 30. června následujícího roku.

Rozpočtové zásady představují určitý systém poznatků, zkušeností, které se nahromadily v průběhu historického vývoje státního rozpočtu a rozpočtového procesu, kterými se vyjadřují a odrážejí určité zákonitosti.

Každoroční sestavování a schvalování rozpočtu. Rozpočet je sestavován každoročně, jelikož se podmínky často mění, tudíž nelze použít jeden rozpočet vícekrát, i když existuje dlouhodobější výhled a rozpočet třeba do něj zapadá.

Reálnost a pravdivost rozpočtu, tj. reálný odhad příjmů a výdajů rozpočtu, aby bylo možné uskutečnit finanční plán bez větších odchylek. Nemá smysl vědomě nadhodnocovat příjmy či nezařadit do rozpočtu všechny předpokládané výdaje.

Úplnost a jednotnost rozpočtu. Úplností rozpočtu se rozumí, že do rozpočtu by měly být zařazeny všechny potřeby a záměry, aby nedocházelo ke změnám rozpočtu a aby se plnění co nejvíce přiblížilo schválenému rozpočtu. Jednotnost je zpracování rozpočtu podle struktury rozpočtové skladby.

Dlouhodobá vyrovnanost rozpočtu (v delším cyklu). Tato vyrovnanost je základem dlouhodobého úspěšného hospodaření. Problémem je zde deficitní rozpočet, který může nastat a je třeba jej pokrýt z vlastních prostředků minulých let nebo formou zapůjčení prostředků, které přináší zadluženost.

Publicita, pomocí níž mohou občané získat podrobné informace o hospodaření obce. Zveřejnění probíhá podobně jako u návrhu rozpočtu a závěrečného účtu obce, vyvěšením na úřední desce nebo na internetových stránkách.

2.3.2 ROZPOČTOVÝ VÝHLED A ROZPOČTOVÉ PROVIZORIUM

Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávného celku a svazku obcí sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků se uvedou jejich dopady na hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí po celou dobu trvání závazku.⁶

Do roku 2000 ÚSC nebyly povinny sestavovat střednědobou ani dlouhodobou rozpočtovou prognózu. Rozpočtový výhled musí sestavovat každá obec, ale může si zvolit míru podrobnosti členění výhledu. Musí zahrnovat alespoň celkové příjmy, výdaje, pohledávky a závazky. Sestavování takového výhledu umožňuje obcím rozvrhnout si své finanční zdroje a uvědomit si své potřeby v delším časovém intervalu.

Zpracování rozpočtového výhledu by mělo přinášet obci především:

- výrazné zkvalitnění řízení hospodaření,
- odvrácení hrozby možného neúvěrování a tedy stabilní finanční situaci,
- rychlou orientaci ve finančních možnostech a to i pro nově zvolené zastupitelstvo,

---

⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

- usnadnění projednávání úvěrů s peněžními ústavy a s fondy o mimořádné a účelové dotaci.⁷

Rozpočet není vázán údaji, které jsou schváleny v rozpočtovém výhledu. Zastupitelstvo může schválit rozpočet odlišný od rozpočtového výhledu. Je nutné, aby zastupitelstvo bralo na vědomí odlišnosti, které mohou nastat s výrazným odchýlením od rozpočtového výhledu.

Nesestavení rozpočtového výhledu je podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů postihováno jako správní delikt pokutou až 1 mil. Kč.

Pokud obec neschválí před začátkem rozpočtového období rozpočet, musí hospodařit dle **rozpočtového provizoria**, což je rozpočet z minulého roku, kdy se umožňuje čerpat jedna dvanáctina rozpočtu minulého roku měsíčně. Rozpočtové provizorium se používá obcemi velmi často vzhledem k tomu, že se před zahájením rozpočtového roku nelze sestavit kvalitní rozpočet, protože např. nejsou známy dotace ze státního rozpočtu na příslušný rok, nejsou známy výsledky hospodaření předcházejícího roku, atd. ÚSC musí mít do 1. ledna příslušného rozpočtového roku schválený rozpočet nebo rozpočtové provizorium, jinak jej čeká sankce za porušení rozpočtové kázně.

2.3.3 METODY SESTAVENÍ ROZPOČTŮ ÚSC

Roční územní rozpočet na rozpočtové období je základním finančním plánem, podle kterého obec, region hospodaří. Během rozpočtového období se však může skutečné plnění rozpočtu odlišovat od plánovaného, a to vlivem různých faktorů.⁸

Při sestavování rozpočtu je důležité co nejpřesněji identifikovat a později uspokojovat potřeby obyvatel, to vyžaduje techniky finančního plánování.

V řadě zemí existuje stále **institucionální pojetí rozpočtu**. Finanční zdroje územního rozpočtu jsou rozděleny mezi jednotlivé instituce a organizace veřejného sektoru. Přístup **shora-dolů**, kdy zřizovatel (obec) stanoví svým institucím a organizacím rozpočtové parametry (limity), na jejichž základě podřízené organizace stanoví svůj návrh rozpočtu. Přístup **zdola-nahoru**, kdy podřízené organizace sestaví návrh rozpočtu podle svých priorit. Na zřizovateli závisí, zda jim vyhoví vzhledem k svému rozpočtu. U **obojího přístupu**

⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*, s. 74.

⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, s. 222.

předkládají organizace návrh rozpočtu, zřizovatel však nemůže takovému návrhu vyhovět a doporučí podřízené organizace přehodnotit návrh rozpočtu.

Přírůstkový způsob (indexový) je tradičním způsobem sestavování rozpočtu. Obec při plánování svých výdajů vychází z lokální politiky a standardů poskytovaných statků a služeb. Základem je odhad a stanovení meziročních změn, např. celoročních dopadů a efektů, jednorázových změn a dopadů na všechny položky příjmů a výdajů, inflaci, demografické trendy, požadavky dané novou legislativou nebo dopady na příjmy a výdaje v důsledku realizace investičních projektů. Nedostatkem metody je, že bere v úvahu historické náklady na službu a nezabývá se její prioritou. Nebere v úvahu ani to, zda je služba spravedlivě rozdělena mezi spotřebitele.

Fixně limitovaný rozpočet je na úrovni obcí a krajů využíván k zajišťování veřejných statků a služeb prostřednictvím jiných organizací. Obec poskytuje organizaci vykonávající službu paušální finanční částku. Tento způsob zvyšuje efektivnost.

Přístup nulové základny podrobuje každou položku rozpočtu vyčerpávajícímu zkoumání ve vztah k cílům a možným postupům, jak jich dosáhnout. Nebere se ohled na současnou výši nákladů. Zkoumá se, zda se má služba zajistit, odhad nákladů služby, odhad objemu služby potřebné k zajištění standardu a odhad celkových nákladů na zajištění dané služby. Tento způsob je velmi náročný. Doporučuje se jej aplikovat na služby, kde dochází k častým změnám v poptávce.

Rozpočtování dle výsledku (performance budgeting) porovnává, zda využití veřejných zdrojů bylo efektivní a hospodárné a zda bylo dosaženo žádoucích účinků a cílů. Mělo by se zaměřit na záměry a cíle, které mají být dosaženy, pomocí jaké politiky a jakými postupy a na zdroje, které měly být rozděleny. Metoda pomáhá odhalit problémy v činnosti organizace či ukáže na případné překrývání funkcí.

Dle metody programového rozpočtování je rozpočet sestaven ve struktuře, která uspořádá navrhované výdaje podle jejich výsledků, anebo podle míry v jaké přispívají k dosažení celkových záměrů obce. Programová struktura sleduje hledisko účelnosti. Alokuje zdroje do hlavních programů, dílcích programů a programových prvků. Jedná se o sestavení dlouhodobější strategie cílů a záměrů. U obcí je uváděno období pěti let. První krok přístupu je zkoumání záměrů a cílů územního celku vzhledem k jeho aktivitám. Umožňuje odhalit, který z cílů nebyl vůbec uspokojen, který byl uspokojen nedostatečně, či naopak na něj bylo vynaloženo mnoho prostředků. Druhý krok je porovnání a ocenění alternativních variant,

pomocí nichž by bylo dosaženo cílů. Porovnání ukáže náklady na jednotlivé postupy, jejich náročnost z hlediska času a dosažené výsledky. Výsledkem je sestavení programového a finančního plánu, který zohledňuje dopady přijatých rozhodnutí obce na její příjmy v průběhu delšího časového období. Je vhodné, aby byl sestaven v kvantitativních ukazatelích.

Komunitní/genderové rozpočtování jsou aktivity, které mají zajistit, aby rozpočty obcí, řešily potřeby a zájmy jednotlivců, kteří patří do různých sociálních skupin, nebo jsou nějak znevýhodněni, protože jsou z nějakého etnika, společenské či příjmové skupiny, či žijí v nějakém konkrétním místě či patří do nějaké věkové skupiny. Genderové rozpočtování je o tom, že zjišťujeme, zda potřeby žen a mužů jsou nebo nejsou stejné, a pokud nejsou, tak zjišťujeme, jak se liší.

2.4 PORUŠENÍ ROZPOČTOVÉ KÁZNĚ

ÚSC jsou poskytovány prostředky z jiných veřejných rozpočtů. Tyto prostředky mají většinou stanoveny konkrétní účelové použití a dobu, kdy mohou být vynaloženy, případně další podmínky. Tyto podmínky jsou vymezeny ve smlouvě, kterou se poskytuje dotace. Když ÚSC nesplní uvedené parametry (použije prostředky jinak či v jiném časovém období nebo nesplní další podmínky) dochází k porušení rozpočtové kázně. V tomto případě, při zjištění takovýchto nedostatků, musí ÚSC nesprávně použité prostředků vrátit poskytovateli (např. do státního rozpočtu) a dále zaplatí penále ve výši jednoho promile z nesprávně použité částky za jeden den (do maximální výše nesprávně použitých prostředků). Plnění stanovených podmínek lze kontrolovat až 10 let zpětně.⁹

Obdobně jako při porušení rozpočtové kázně ÚSC, platí pravidla pro vynakládání prostředků, které poskytují ÚSC jiným subjektům (např. použití příspěvku příspěvkovou organizací, použití dotace poskytnuté ÚSC občanskému sdružení, apod.). Za nesplnění věcného a časového hlediska použití prostředků uloží ÚSC sankce za porušení rozpočtové kázně

---

⁹ TOMÁNEK, Petr. *Hospodaření krajů a obcí*, s. 21 [online]. Dostupné z IIS Ekf VŠB-TU Ostrava: https://portalekf.wps.vsb.cz/wps/myportal!/ut/p/kcxml/04_Sj9SPykssy0xPLMnMz0vMAfljzeOd402CnfTDchMrMnMzq1JT9CP0o8yAosbmpiANIKahr6N-JIqYQbyxKYYQuiLneCMjQ4SYr0d-bqp-kL63foB-Qa5FZWZmpq6jo6IiAGx05Zo!/delta/base64xml/L0lDU0NUTzdVSk03dWFDU1kvb0dvUUFBSVFKQUFNW XhqR01VcGpHS1I3eG1BIS80SkZpQ09zVGxFNkN1QTJKeWlkQlhmckNFQSEhLzdFQ181MkovMTI!#7_C_52J.

ve formě vrácení nesprávně použité částky a penále ve výši jednoho promile za jeden den. Prostředky jsou příjmem rozpočtu příslušného ÚSC.¹⁰

Nově je do rozpočtové kázně zapracován termín „správní delikt“. Správního deliktu se může ÚSC dopustit, jestliže:

- nezpracuje rozpočtový výhled,
- nehospodaří podle pravidel rozpočtového provizoria,
- neprovede změny schváleného rozpočtu,
- zpracuje rozpočet v rozporu s tříděním podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou,
- neprovede rozpis schváleného rozpočtu,
- nevykonává kontrolu svého hospodaření,
- nezajistí přezkoumání svého hospodaření za uplynulý kalendářní rok.

2.5 ROZPOČTOVÁ SKLADBA

Rozpočtová skladba je základním třídícím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů. Jednotným postupem podle tohoto klasifikačního předpisu je umožněno srovnatelné sledování příjmů, výdajů, salda hospodaření a jeho financování v soustavě veřejných rozpočtů ČR.¹¹

Platná rozpočtová skladba využívá čtyři základní druhy třídění příjmů a výdajů: kapitální (organizační, nebo odpovědnostní); druhové; odvětvové (dříve funkční); konsolidační (tzv. záznamové jednotky).¹²

Rozpočtová skladba umožňuje zabezpečit jednotnost a přehlednost veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů v rozpočtové soustavě. Analyzovat příjmy a výdaje rozpočtové soustavy. Sumarizovat příjmy a výdaje za celou rozpočtovou soustavu s využitím konsolidace a zajistit potřebné informace. Rozpočtová skladba se nevztahuje na operace související

---

¹⁰ TOMÁNEK, Petr. *Hospodaření krajů a obcí*, s. 21 [online]. Dostupné z IIS Ekf VŠB-TU Ostrava: https://portalekf.wps.vsb.cz/wps/myportal!/ut/p/kcxml/04_Sj9SPykssy0xPLMnMz0vMAfljzeOd402CnfTDchMrMnMzq1JT9CP0o8yAosbmpiANIKahr6N-JlqYQbyxKYYQuiLneCMjQ4SYr0d-bqp-kL63foB-Qa5FZWZmpq6jo6IiAGx05Zo!/delta/base64xml/L0IDU0NUTzdVsko3dWFDU1kvb0dvUUFBSVFKQUFNWXhqR01VcGpHS1I3eG1BIS80SkZpQ09zVGxFNkN1QTJKeWlkQlhmckNFQSEhLzdVfQ181MkovMTI!#7_C_52J.

¹¹ KINŠT, Jan a Jiří PAROUBEK. *Rozpočtová skladba v roce 2010*, s. 9.

¹² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*, s. 111.

s podnikatelskou činností subjektů územní samosprávy a na příspěvkové organizace zřizované státem, obcemi nebo kraji.

Kapitolní (odpovědnostní) třídění vyjadřuje okruh působnosti a odpovědnosti subjektu nebo organizační složky, v nichž se realizují peněžní operace. Toto třídění je v ČR povinné pouze u státního rozpočtu. Pro územní samosprávu je toto třídění nepovinné. V současné době existuje 40 kapitol státního rozpočtu, např. Kancelář prezidenta republiky, Všeobecná pokladní správa, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo financí, Akademie věd České republiky, apod.

Druhové třídění rozlišuje peněžní operace na příjmy, výdaje a financující operace. Příjmy jsou veškeré nenávratně přijaté prostředky, zejména charakteru daní a poplatků, příjmů z poskytování služeb, příjmů z prodeje a pronájmu majetku a přijatých darů a dotací. Výdaji jsou veškeré nenávratně poskytnuté prostředky zejména platby za nakoupené zboží a služby včetně platů a úhrad souvisejících s vykonanou prací vlastních zaměstnanců a transferů prostředků. Financujícími operacemi jsou veškeré přijaté prostředky, které musí být ve stanoveném čase splaceny subjektům, které je poskytly. Druhová klasifikace je čtyřúrovňová. Nejvyšší rozlišovací úrovní jsou třídy označené jednocifernou arabskou číslicí. Ty se dále dělí na seskupení položek, které je dvoumístné, podseskupení položek (trojmístné) a na dílčí položky (čtyřmístné). Třídy druhového třídění:

- Třída 1 - Daňové příjmy,
- Třída 2 - Nedaňové příjmy,
- Třída 3 - Kapitálové příjmy,
- Třída 4 - Přijaté dotace,
- Třída 5 - Běžné výdaje,
- Třída 6 - Kapitálové výdaje,
- Třída 8 - Financování.

Odvětvové třídění má za cíl interpretovat druhy činností rozpočtové jednotky a finanční zajištěnost funkcí, které vykonává. Je nejsrozumitelnější klasifikací rozpočtových transakcí. Odvětvové třídění je velmi blízké i funkční klasifikaci MMF, OSN, OECD a EU. Odvětvová skladba klasifikuje veškeré výdaje a u veřejných rozpočtů územní úrovně vybrané nedaňové a veškeré kapitálové příjmy. Odvětvové hledisko třídění používá čtyřmístný kód. Další podrobnější úroveň jednotlivé skupiny na oddíly, pododdíly a paragrafy. Nejpodrobnější

třídící hledisko v rámci druhového třídění rozpočtové skladby je tedy paragraf. V rámci odvětvové struktury rozpočtové skladby se používá třídění na 6 skupin:

- Skupina 1: Zemědělství a lesní hospodářství,
- Skupina 2: Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,
- Skupina 3: Služby pro obyvatelstvo,
- Skupina 4: Sociální věci a politika zaměstnanosti,
- Skupina 5: Bezpečnost státu a právní ochrana,
- Skupina 6: Všeobecná veřejná správa a služby.

Rozpočtová skladba upravuje i tzv. **konsolidační třídění**, kdy prvkem jsou tzv. záznamové položky. Smyslem konsolidace je očistit údaje rozpočtu o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky, za kterou se operace sledují. Čili konsolidace umožňuje vyloučit duplicity na základě interních transferů mezi fondy a rozpočtem a převody mezi zřizovatelem a organizační složkou. Pomocí záznamových jednotek jsou zaznamenávány potřebné informace o převodech prostředků uvnitř veřejných rozpočtů.

2.6 VEŘEJNÁ KONTROLA

Jedním z charakteristických znaků veřejné správy je veřejná kontrola, která je realizována ve veřejném zájmu. Ti, kdo vykonávají činnost podléhající kontrole, jsou povinni ze zákona vytvářet předpoklady pro kontrolu a zpřístupnit informace. Rozlišuje se kontrola občanská a kontrola profesionální. **Občanská kontrola** vychází ze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. **Profesionální kontrolu** provádějí odborné kontrolní orgány ze zákona a na podnět občanů.

Přezkoumávání hospodaření se provádí na úrovni územní samosprávy v oblasti hospodaření. Tato povinnost vychází ze zákona o obcích, dále na základě zákona č. 320/2004 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a v dalších zákonech. 1. srpna 2004 nabyl účinnosti zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření ÚSC a DSO. Tento zákon rozvádí povinnost přezkoumávání hospodaření ÚSC, stanovuje předmět přezkoumávání a sjednotil a rozšířil provádění tohoto typu kontroly. Dále stanovuje postup při přezkoumávání a procesní pravidla přezkoumávání. Zákon vymezuje oblasti, které je možno přezkoumávat. Dává možnost volby požádat o přezkoumání krajský úřad nebo auditora. Je velmi malé procento obcí, které si nechávají kontrolovat hospodaření právě auditorem. Tento způsob se využívá především při žádosti o úvěr od banky. Předmět

přezkoumání se ověřuje z hlediska zákonnosti, hlediska efektivity a hospodárnosti a z hlediska materiální a formální pravdy. Zákon by měly vytvořit předpoklady pro zvýšení účinnosti kontroly hospodaření ÚSC rozložením jednorázových přezkoumání do přezkoumávání dílčích, které jsou vykonávána v průběhu běžného roku a na počátku roku následujícího. Díky dílčímu přezkoumávání mohou ÚSC napravit chyby a nedostatky ještě v průběhu běžného roku. Jednorázové přezkoumání může provést krajský úřad u obcí s méně než 800 obyvateli, a to ještě pokud nevykonávají hospodářskou činnost. U ostatních obcí se vykonávají přezkoumání dílčí v běžném i následujícím roce. ÚSC, u nějž se vykonává přezkoumání, má i určitá práva, např. být seznámen s počátkem přezkoumání a s jeho zahájením, být předem informován o kontrolorech, být seznámen s obsahem zápisů z dílčích přezkoumání a s návrhem zprávy o výsledku přezkoumání, tak i s konečným zněním. Výsledná zpráva je výsledkem přezkoumání. Součástí takové zprávy je popis zjištěných chyb a nedostatků a vlastní závěr z vykonaného přezkoumání. Povinnou náležitostí zprávy je upozornění na případná rizika v budoucnosti. Zpráva je projednána kontrolorem se statutárními zástupci ÚSC. Pak zákon ukládá povinnost ÚSC přijmou opatření k nápravě chyb a nedostatků a podat o tom písemnou informaci přezkoumávajícímu orgánu nejpozději do 15 dnů od projednání této zprávy. Opatření mohou být kdykoliv zkontrolována přezkoumávajícími orgány. Dozor nad přezkoumáním vykonává Ministerstvo financí ČR.

Dalším zákonem, který kontroluje nakládání s veřejnými finančními prostředky je zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. Tento zákon by měl být součástí manuálu pro čerpání finanční podpory z fondů EU. Zákon ustanovuje veřejnosprávní kontrolu. Tato kontrola je uskutečňována před poskytnutím veřejných prostředků, v průběhu použití a následně po jejich použití. **Vnitřní kontrolní systém** je rozdělen na dva podsystémy vnitřní kontroly a interního auditu. Prvním je **systém finančního řízení a kontroly**. Tato finanční kontrola je zajišťována vedoucími zaměstnanci. **Interní audit** provádí funkčně nezávislý útvar nebo k tomu zvlášť pověřený zaměstnanec, oddělený organizačně od řídicích výkonných struktur. Interní audit zahrnuje **audit finanční** (zda údaje vykazované v účetních, finanční a jiných výkazech věrně zobrazuje majetek, zdroje jeho financování a hospodaření s ním), **audit systémů** (hodnotí systémy zajišťující příjmy, vymáhání pohledávek, apod.) a **audit výkonů** (zkoumá hospodárnost, efektivnost a účelnost).

3. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE

Následující kapitola popisuje konkrétně město Staré Město. První část kapitoly je zaměřena na popis historie Starého Města od 6. století. Další část je více zaměřena na aktuální popis města od roku 1990, kdy se Staré Město konečně osamostatnilo od sousedního okresního města Uherské Hradiště a mohlo samostatně spravovat své území. Jsou zde probrány i orgány obce, které jsou ustanoveny v zákoně o obcích a aktuální popis orgánů Starého Města. Více obsáhlou částí kapitoly budou poslední dvě části, ve kterých jsou teoreticky i prakticky probrány příjmy a výdaje města.

3.1 POPIS MĚSTA STARÉ MĚSTO

Město Staré Město se nachází ve Zlínském kraji a spadá do okresu Uherské Hradiště. Staré Město leží v Dolnomoravském úvalu, v rovině na pravém břehu řeky Moravy v nadmořské výšce 180 – 190 m. Katastrální výměra města je 2 083,24 ha a sousedí s 8 obcemi – Uherským Hradištěm, Huštěnovicemi, Jalubím, Kněžpolem, Kunovicemi, Kostelany nad Moravou, Velehradem a Zlechovem. Tato výměra nebyla změněna již od roku 2001. Staré Město je obcí s pověřeným obecním úřadem. Působí zde matriční a katastrální úřad. Do správního území města spadá dalších pět obcí – Jalubí, Modrá, Salaš, Sušice a Velehrad. Staré Město leží na železniční trati Břeclav – Přerov, na mezinárodní silnici E 50 a silnici I. třídy I/55. V současné době (k 31. 8. 2011) žije ve Starém Městě 6 797 obyvatel, z nich 3 274 jsou muži a 3 523 ženy. Z hlediska věkové struktury je nejpočetnější skupina obyvatel ve věku 15 – 59 let, celkem 4 303 osoby, dětí do 15 let je 933 a starších obyvatel ve věku nad 60 let je 1 561. Ve Starém Městě je evidováno celkem 53 ekonomických subjektů. Z hlediska dalšího členění patří město do Euroregionu Bílé Karpaty a dle statistického členění NUTS II do oblasti Střední Morava. Staré Město má i v rámci EU svá partnerská města. K prvním kontaktům s normanským městečkem Sées v západní Francii, proslulém bohatou historií, došlo v roce 1992. Výsledkem bylo podepsání smlouvy o vzájemné spolupráci a přátelství v rámci Evropské charty v září 1994 v Sées. Partnerské vztahy navázalo Staré Město v roce 1998 také s německým městem Tönisvorst poblíž Düsseldorfu, které je též partnerem francouzského města Sées. Ke dni 31. prosince 2011 bylo na kontaktních pracovištích Úřadu práce České republiky ve Zlínském kraji evidováno celkem 29 418 uchazečů o zaměstnání a míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 9,4 %. Přitom míra nezaměstnanosti ve Zlínském kraji je vyšší, než je celorepubliková míra nezaměstnanosti,

kteřá ke stejnému datu dosáhla hodnoty 8,6 %. Ve Starém Městě bylo k 31. prosinci 2011 celkem 330 uchazečů o zaměstnání, což je 9,28 %. Největší problém nalézt zaměstnání mají lidé ve věku nad 50 let, osoby zdravotně postižené, osoby pečující o děti do 15 let, absolventi škol a mladiství.

3.2 HISTORIE STARÉHO MĚSTA

Na území dnešního Starého Města vzniklo již v 6. století několik zemědělských a řemeslnických osad. Nejznámějšími jsou hradiska Na Valách a sídliště Na Špitálkách. Akropole¹³ Starého Města Na Valách byla opevněna již v polovině 8. století a dosáhla rozmachu ve druhé polovině 9. století. Založením dalších sídlišť v těsné blízkosti vznikl rozsáhlý opevněný útvar městského typu, dnes označovaný termínem "aglomerace", na tehdejší poměry s mimořádnou koncentrací obyvatelstva. V okolí kostelů sv. Michala a sv. Víta byly nalezeny základy čtyř velkomoravských kostelů s pohřebišti a odkryty specializované řemeslnické dílny z 9. až 10. století. Rozsah a bohatství archeologických nálezů (stavby, užité předměty, výbroj, šperky) dokazuje, že se jednalo o jedno z významných center Velkomoravské říše. Po objevu prvních hrobů v roce 1924 Na Valách se ujal vedení záchranných prací archeolog Antonín Zelnitius spolu se Státním archeologickým ústavem v Praze. Badatelské aktivity Antonína Zelnitia Na Valách i na zbývajícím území Starého Města definitivně potvrdily staroměstskou aglomeraci za rozsáhlé slovanské sídliště. Zaslouhou profesora Viléma Hrubého byl v roce 1960 ve Starém Městě otevřen Památník Velké Moravy, který je od roku 1969 Národní kulturní památkou. Dřívější ves se podle listiny olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka z roku 1141 jmenovala Veligrad. Na přelomu 12. a 13. století byl poblíž vsi založen cisterciácký klášter, do jehož majetku ves připadla. Když bylo v roce 1257 založeno královské město Uherské Hradiště (tehdy Nový Velehrad), byla ves podřízena právu tohoto města, nazvaná Staré Město (1257) a původní název Veligrad - Velehrad přešel na cisterciácký klášter a osadu, která kolem něj vznikla. Staré Město bylo v minulosti často součástí sousedního okresního města Uherské Hradiště. Staré Město díky své poloze v těsném sousedství správního střediska kraje a posléze okresu zastávalo dlouhá desetiletí funkci jakéhosi uherskohradištského předměstí a například v letech 1850 – 1945 nemělo statut města ani městyse. Staroměstřané sice žádali o povýšení na město již v roce 1922, ale marně. Součástí Uherského Hradiště bylo Staré Město v letech

---

¹³ Akropole (z řeckého *akros* vysoký a *polis* obec, překládáno též jako horní město). Přeneseně se pak výraz používá v archeologii pro centrální, zpravidla silně opevněnou část pravěkého nebo raně středověkého hradiště.

1943 – 1945, potom v letech 1949 – 1954 a nakonec od roku 1971 do 26. listopadu 1990, kdy bylo v Uherském Hradišti rozhodnuto o osamostatnění Starého Města.¹⁴

3.3 STARÉ MĚSTO V SOUČASNOSTI

Od 1. ledna 1991 se stalo Staré Město samostatnou obcí a od 1. ledna 1996 byl změněn název obce na Staré Město bez přívlastku „u Uherského Hradiště“. Městem bylo Staré Město vyhlášeno 1. listopadu 1997. Slavnostního aktu se v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky v Praze zúčastnili tehdejší starosta František Slavík a zástupce starosty František Janík, kteří převzali oficiální listinu z rukou předsedy sněmovny Miloše Zemana. V současné době je Staré Město obcí s pověřeným obecním úřadem.

Staré Město bylo značně postiženo povodní v červenci 1997, kdy se ze svého koryta vylila řeka Morava. Po této přírodní katastrofě muselo být v jižní části města zbouráno téměř sto domů. Přesto se život v městě nezastavil, lidé si postavili nová obydlí, jiní si poničené domy opravili.

Zemědělský charakter města podtrhuje vzrůstající počet podnikatelských subjektů, moderní bytová výstavba i rozmanitý kulturní a společenský život. V současnosti se ve městě nachází veřejný vodovod i plynovod, kanalizace s napojením na čističku odpadních vod, pošta, městská policie, 3 mateřské školy, základní škola, střední odborná škola, gymnázium, veřejná knihovna, kulturní zařízení, středisko pro volný čas mládeže, sokolovna, muzeum, přírodní amfiteátr, zdravotnické zařízení, 2 lékárny, azylový dům, nákupní zóna, 2 domovy pro seniory, domov pro osoby se zdravotním postižením a celá řada prodejen, služeb a pohostinství.

Staré Město se zapsalo do povědomí sportovní veřejnosti nejen v rámci regionu, ale i v celorepublikovém měřítku díky fotbalistům klubu 1. FC Synot (dnešní Slovácko hrající v Uherském Hradišti), kteří zde hráli I. ligu. Vedle mužstva dospělých fungují i družstva žáků a dorostenců. Mezi významné sporty patří také volejbal, šachy, šerm, házená, tenis. Ve městě je několik sportovišť a tělocvičen, kde se mohou věnovat cvičení a sportu všechny skupiny obyvatel. Tato kondiční cvičení probíhají většinou pod vedením zkušených cvičitelů z tělovýchovných jednot Sokol a Orel.

---

¹⁴ *Staré Město – historie obce* [online]. Dostupné z: http://www.mistopisy.cz/historie_stare-mesto_8550.html.

Ve Starém Městě je rovněž koupaliště, 2 hřiště na plážový volejbal, tenisové kurty a sportovně – rekreační areál na Rybníčku, kde je možno se vedle odpočinku aktivně věnovat různým druhům sportu i bowlingu. Možnosti sportování dnes rozšířilo i využití Bařova kanálu pro lodní plavbu a množství nově vybudovaných cyklistických tras nejen podél Bařova kanálu, které propojují téměř celé Slovácko i s okolními kraji. Velké oblibě se těší především Moravské vinařské stezky, které zahajují cyklistickou sezónu. Tento neobvyklý projekt se nachází ve fázi realizace, dokončení je plánováno v polovině příštího roku. Jedná se o spolupráci Rakouska a České republiky. Spolupráce by měla vést k vytvoření společných příhraničních turistických produktů, optimalizaci značení mezinárodních cyklistických tras a stezek, budování moderní doprovodné cyklistické infrastruktury, společnému marketingu a propagaci v oblasti cestovního ruchu a zvýšení návštěvnosti při maximálním využití regionálních zvláštností.

Staré Město je významnou krajskou oblastí Dolňácka s působivým folklorem reprezentovaným národopisným souborem Dolina. Dlouholetou tradici mají Michalské hody plánované každoročně na poslední sobotu a neděli v září, nejbližší ke svátku patrona kostela. Veselo bývá v období fašanku, zpívá a tančí se o dožinkách, atmosféru má i mikulášská obchůzka a vynášení Mařeny. V dětském folklorním souboru tančí a zpívá na sto dvacet dětí, taneční soubor má také umělecká škola.

Staré Město je i součástí dobrovolného svazku obcí, který nese název Mikroregion Staroměstsko. Mikroregion Staroměstsko je dobrovolný svazek obcí ve Zlínském kraji v okrese Uherské Hradiště, jeho sídlem je Staré Město a jeho cílem je celkový rozvoj mikroregionu se vztahem k rozvoji jednotlivých obcí, propagace svazku obcí a zájmového území, správa společného majetku, specializovaný maloobchod, vydavatelská a nakladatelská činnost, pomoc při zpracování projektů rozvoje jednotlivých obcí, organizování sportovních soutěží a pořádání kulturních produkcí, zábav a zařízení sloužících k zábavě. Sdružuje celkem 19 obcí: Babice, Boršice, Huštěnovice, Jalubí, Jankovice, Kostelany nad Moravou, Košíky, Kudlovice, Nedakonice, Ořechov, Polešovice, Staré Město, Sušice, Traplice, Tučapy, Tupesy, Újezdec, Vážany a Zlechov. Nejmenší je obec Újezdec, největší město Staré Město a založen byl 20. srpna 2002.

3.4 ORGÁNY OBCE

Každá společnost má své vedení a organizační struktury a obec, jakožto veřejnoprávní korporace nevyjímaje. Orgány obce jsou v ČR vymezeny zákonem o obcích v hlavě IV. Hlava V vymezuje orgány zastupitelstva obce a rady obce, kterými jsou výbory a komise.

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce. Pro stanovení počtu členů zastupitelstva obce je směrodatný počet obyvatel obce k 1. lednu roku, v němž se volby konají. Tabulka č. 3.1 stanovuje počet členů zastupitelstva obce dle počtu obyvatel.

Tabulka č. 3.1: Počet členů zastupitelstva

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
do 500	5 – 15
500 – 3 000	7 – 15
3 000 – 10 000	11 – 25
10 000 – 50 000	15 – 35
50 000 – 150 000	25 – 45
nad 150 000	35 – 55

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením a ke zvolení dojde hlasováním. Každý člen zastupitelstva obce skládá na prvním zasedání zastupitelstva obce závazný slib. Funkce člena zastupitelstva je veřejnou funkcí. U členů zastupitelstva se rozlišují, zda jdou pro výkon své funkce dlouhodobě uvolnění nebo zda se jedná o neuvolněného člena zastupitelstva. Uvolněnému členu zastupitelstva je poskytována odměna za výkon funkce. Odměna je vyplácena z rozpočtových prostředků obce. Pojem neuvolněný člen zastupitelstva znamená, že je v pracovním poměru jiném, než u obce. V tomto případě poskytuje zaměstnavatel pracovní volno pro výkon funkce s náhradou mzdy. Rozsah doby potřebné k výkonu funkce stanovuje obec. Náhradu mzdy (včetně pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění) hradí obec zaměstnavateli. Člen zastupitelstva má právo při výkonu své funkce předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy k projednání, vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce, na předsedy výborů, na statutární orgány PO, kde zakladatelem je obec a na vedoucí

příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila. Dále může požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu informace o věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce. Člen zastupitelstva má povinnost účastnit se zasedání zastupitelstva obce, případně zasedání jiných orgánů obce. Zastupitelstvo obce se schází dle potřeby, nejméně jedenkrát za 3 měsíce. Zasedání svolává a řídí starosta obce. Starosta je povinen svolat zastupitelstvo obce, pokud o to požádá minimálně jedna třetina členů zastupitelstva, nebo hejtman kraje. Zastupitelstvo obce je schopno usnášet se za přítomnosti nadpoloviční většiny všech jeho členů. K platnému usnesení je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Pokud se zastupitelstvo obce nesejde po dobu delší než 6 měsíců tak, aby bylo schopno usnesení, Ministerstvo vnitra je rozpustí. Zasedání zastupitelstva obce je veřejné. Pořizuje se zápis o průběhu zasedání, který podepisuje starosta a ověřovatelé. Zápis musí být uložen na obecním úřadě k nahlédnutí. Pravomoci zastupitelstva obce:

- schvalovat program rozvoje obce, rozpočet a závěrečný účet obce,
- zřizovat peněžní fondy obce,
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace, organizační složky obce, výbory a obecní policii,
- vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda,
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce, apod.

Rada obce je v oblasti samostatné působnosti výkonným orgánem obce a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. Radu obce tvoří starosta, místostarosta (popř. místostarostové) a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je vždy lichý a má nejméně 5 a nejvýše 11 členů. Počet členů rady obce nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce není volena v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 5 členů. Rada obce se schází dle potřeby a její schůze nejsou veřejné. Rada obce je schopna usnášet se za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů. K platnému usnesení je potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů. Rada obce pořizuje zápis ze své schůze, který je doplněn o podpis starosty a místostarosty nebo jiných radních. Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a plní jimi přijatá usnesení. Rada obce plní své pravomoci i po ukončení funkčního období zastupitelstva obce až do zvolení rady obce nové. Pravomoci rady obce:

- zabezpečovat hospodaření dle schváleného rozpočtu a provádění rozpočtových opatření,

- vydávat nařízení obce,
- projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty uložené jí členy zastupitelstva obce nebo komise rady obce,
- stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a rušit odbory a oddělení OÚ,
- jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu na návrh tajemníka OÚ,
- kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi v oblasti samostatné působnosti obce,
- ukládat pokuty ve věcech samostatné působnosti obce, apod.

Starosta zastupuje obec navenek. Starosta a místostarosta (místostarostové) jsou voleni do svých funkcí zastupitelstvem obce z řad svých členů. Starosta i místostarosta musí být občanem ČR. Zodpovídají za výkon své funkce zastupitelstvu obce. Starosta svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady obce, podepisuje zápis z jednání zastupitelstva a rady obce. Starostu zastupuje místostarosta. Starosta s místostarostou podepisuje právní předpisy obce. Starosta může pro výkon přenesené působnosti zřídit zvláštní orgány obce, jmenovat a odvolávat jejich členy. Má právo užívat při významných příležitostech a občanských obřadech závěsný odznak. Pravomoci starosty:

- zodpovědnost za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce,
- plnit úkoly zaměstnavatele,
- odpovědnost za informování veřejnosti o činnosti obce,
- zabezpečovat výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu,
- rozhodovat o záležitostech samostatné působnosti obce svěřené mu radou obce, apod.

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu (pokud je funkce zřízena) a zaměstnanci obecního úřadu. V čele je starosta. V rámci obecního úřadu jsou zřízeny odbory a oddělení, v nichž jsou zaměstnanci začleněni radou obce. Obecní úřad plní úkoly v samostatné i přenesené působnosti. V samostatné působnosti plní úkoly uložené zastupitelstvem nebo radou obce a napomáhá výborům a komisím.

Funkce **tajemníka** je povinně zřizována v obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností. V ostatních obcích je funkce zřízena dobrovolně. Pokud není v obci stanovena funkce tajemníka, vykonává jeho úkoly starosta. Tajemník obecního úřadu je odpovědný starostovi a nesmí vykonávat funkce v politických stranách a v politických hnutích. Tajemník obecního úřadu zajišťuje výkon přenesené působnosti, plní úkoly svěřené

mu zastupitelstvem, radou obce a starostou, stanovuje platy zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, apod.

Zastupitelstvo obce může zřizovat iniciativní a kontrolní orgány, a to **výbory**, které své návrhy a stanoviska opět předkládají zastupitelstvu, kterému jsou i zodpovědné. Výbor plní úkoly, kterými jej pověří zastupitelstvo obce. Počet členů výboru je lichý, schází se dle potřeby a usnesení se vyhotovuje písemně a je platné, jestliže s ním vyslovila souhlas nadpoloviční většina všech členů výboru. Zastupitelstvo obce vždy zřizuje finanční a kontrolní výbor a jsou nejméně tříčlenné. Jejich členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadě. Finanční výbor provádí kontrolu nad hospodařením s majetkem a finančními prostředky obce a plní úkoly uložené zastupitelstvem. Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady obce, kontroluje dodržování právních předpisů a plní další kontrolní úkoly uložené zastupitelstvem obce. Pokud se při posledním sčítání lidu přihlásilo alespoň 10 % občanů obce k jiné národnosti než české, zřizuje se výbor pro národnostní menšiny. Členy takového výboru jsou i zástupci národnostních menšin. Zastupitelstvo obce může v určitých částech obce zřídit osadní nebo místní výbory. Členy osadního výboru jsou občané obce, kteří jsou přihlášení k trvalému pobytu v té části obce, pro kterou osadní výbor vznikl.

Rada obce může taktéž zřizovat své iniciativní a poradní orgány, ale tentokrát **komise**. Svá stanoviska a náměty předkládají komise radě obce a jsou jí i odpovědní ze své činnosti, ale při výkonu přenesené působnosti jsou odpovědní starostovi. Komise se usnází většinou hlasů všech svých členů.

Na základě voleb bylo zvoleno 17 členů zastupitelstva města Staré Město. Zastupitelstvo města je tvořeno několika politickými stranami. Vítěznou stranou se stala KDU-ČSL se sedmi zastupiteli. ČSSD obsadilo 3 křesla, ODS, „Starostové a nezávislí“ a TOP 09 a Staroměstské sdružení po 2 křeslech a KSČM 1 křeslo. Za dvouleté funkční období zastupitelstva města nedošlo k odstoupení zastupitele. Všichni členové zastupitelstva za KDU-ČSL získali přes tisíc hlasů od staroměstských voličů. Z celkových 100 % sečtených hlasů se voleb do zastupitelstva města zúčastnilo 52,9 % občanů. Zastupitelé města zvolili ze svých členů pětičlennou radu města, ve které jsou 2 členové KDU-ČSL, 1 člen za TOP 09 a Staroměstské sdružení, 1 člen za „Starosty a nezávislé“ a 1 člen ČSSD. Rada města se schází pravidelně jednou za 3 týdny. Po ukončení voleb byl zvolen starostou předseda vítězné strany KDU-ČSL, který již podruhé zasedl do křesla starosty Starého Města. Městský úřad

ve Starém Městě má celkem 5 odborů (odbor stavebního úřadu a úřad práce, odbor správy majetku a životního prostředí, odbor finanční, odbor hospodářsko správní a odbor investic). Je zde i povinně zřízena funkce tajemníka, jelikož Staré Město je obcí s pověřeným obecním úřadem. Zastupitelstvem je zde zřízena pětičlenná městská policie, kde jedním ze strážníků je žena. Městská policie zde působí od 1. dubna 1992. Ve městě jsou vytvořeny celkem 3 výbory spadající do působnosti zastupitelstva obce. Vedle povinně zřízených výborů – finanční a kontrolní; je zde i výbor pro partnerství měst, který čítá 11 členů a tajemníka. Výbor pro partnerství měst pracuje při Městském úřadu ve Starém Městě od roku 1992. Hlavní náplní jeho činnosti je nejen udržování spolupráce mezi zastupitelstvy a partnerskými výbory jednotlivých měst, ale především přiblížení, poznávání a prohlubování vzájemných vztahů mezi občany měst Staré Město, Tönisvorst a Sées. Dále jsou zde radou města zřízeny 4 komise – kulturní komise, sociální komise, redakční rada novin a přestupková komise.

3.5 PŘÍJMY A VÝDAJE ROZPOČTU OBCE

Municipální jednotky potřebují ke své činnosti nemalé finanční prostředky, které získávají prostřednictvím daňových příjmů, nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a přijatých transferů (dotací). Nejdůležitější skupinou jsou daňové příjmy, které obecně tvoří 50 – 60 % veškerých příjmů obcí. Příjmy rozpočtu obce lze členit obdobným způsobem, jako u jiného veřejného rozpočtu. Závazné je zde členění dle rozpočtové skladby. Výdaje jsou nejčastěji členěny na běžné (neinvestiční) a kapitálové (investiční).

3.5.1 DAŇOVÉ PŘÍJMY

Daňové příjmy jsou rozdělovány mezi obce na základě rozpočtového určení daní, podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

Od roku 1993 došlo k různým změnám daňových příjmů. Nejprve plynuly všechny daňové příjmy do rozpočtu státu, obce nebo okresního úřadu, jelikož neexistovaly vyšší samosprávné územní celky – kraje. Vše se změnilo v roce 2001, kdy vznikly kraje a v roce 2003 zanikly okresní úřady a převážná část kompetencí i finančních prostředků byla přesunuta na krajská zřízení.

Daňové příjmy obce tvoří daně sdílené, daně svěřené, místní poplatky a správní poplatky.

Sdílené daně jsou takové daně, jejichž výnos je procentuelně rozdělen do více druhů veřejných rozpočtů. To znamená, že do rozpočtu obce plyne pouze podíl na celostátním výnosu daně. Jako příklad lze uvést daň z přidané hodnoty, kdy z celostátního výnosu daně plyne do rozpočtu obce pouze 21,4 %.¹⁵

Jednotlivá obec získává podíl z daně podle velikostní skupiny, do níž náleží a podle skutečného počtu obyvatel a podle rozlohy svého území. Obcím v ČR je rozdělováno 21,4 % z 60 % celostátního výnosu daně z:

- příjmů fyzických osob z podnikání,
- příjmů fyzických osob ze závislé činnosti,
- příjmů fyzických osob vybírané srážkou,
- příjmů právnických osob a
- z přidané hodnoty.

Výše uvedené daně představují více než polovinu příjmů obecních rozpočtů. Příjmy pro obce se rozdělují na základě následujících kritérií: Praha, Brno, Ostrava a Plzeň mají speciální koeficienty. 3 % prostý počet obyvatel, resp. podíl počtu obyvatel obce na celkovém počtu obyvatel v ČR. 3 % rozloha obce, resp. její podíl na rozloze ČR. 94 % dle přepočteného počtu obyvatel; zde se počet obyvatel násobí koeficienty dle čtyř velikostních kategorií.¹⁶

Zbývajícimi sdílenými daněmi jsou daně z příjmů fyzických osob z podnikání od fyzických osob, které mají trvalé bydliště na území obce a daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, kde je podíl poskytován podle počtu pracovních míst vytvořených na území obce. Do rozpočtu obce je určeno 30 % výnosu daně z příjmů fyzických osob z podnikání a 1,5 % výnosu daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti. Tyto daňové příjmy jsou řazeny k motivačním prvkům obce.

Svěřené daně jsou takové daně, kdy státem stanovené daně jsou plně výnosem rozpočtu příslušné obce. Výlučnými příjmy obcí jsou výnosy daně z nemovitostí a daň z příjmu právnických osob, v případě, kdy je obec poplatníkem této daně.

Daň z nemovitostí je složena z daně z pozemků a z daně ze staveb. U této daně má sama obec možnost zasáhnout do konstrukce daně změnou koeficientů (zvýšením o 1 stupeň nebo snížením až o 3 stupně) u obytné plochy a u stavebních pozemků. Výnos této daně je pro obce

---

¹⁵ GILDAINOVÁ, Eva a Ondřej HAVLENA. *Rozpočtové určení daní z pohledu obcí* [online]. Dostupné z: <http://www.havlena.net/blog/rozpocetove-urceni-dani-z-pohledu-obci/>.

¹⁶ FARSKÝ, Jan. *Argumentář k novele zákona o rozpočtovém určení daní (RUD)* [online]. Dostupné z: [http://www.janfarsky.cz/aktuality/81_Argumentar-k-novele-zakona-o-rozpocetovem-urceni-dani-\(RUD\)/](http://www.janfarsky.cz/aktuality/81_Argumentar-k-novele-zakona-o-rozpocetovem-urceni-dani-(RUD)/).

poměrně malý (asi 4 % celkových příjmů obcí). Výnos daně z nemovitostí je rozlišován dle velikosti obcí. Většího výnosu v přepočtu na obyvatele dosahují menší obce. Od roku 2009 mohou obce uplatnit další koeficient ve velikosti 2, 3, 4, 5 pro celou daň na území obce kromě zemědělské půdy. Změna koeficientů je prováděna zastupitelstvem obce prostřednictvím závazné vyhlášky.

Daň z příjmů právnických osob, kdy právnickou osobou je obec je daň, kterou platí obec jako právnická osoba z činností, které jsou zdaňovány. Celý výnos této daně je určen do rozpočtu té obce, která ji platí. Avšak výnos této daně je zpět určen příslušné obci. Obec svou daňovou povinnost pouze vykáže na straně výdajů a na straně příjmů.

Soustava **místních poplatků** je uzákoněna zákonem o místních poplatcích. Místní poplatky mají fakultativní charakter, což znamená, že zastupitelstvo obce rozhodne o tom, zda poplatek bude na území obce vybírán za předpokladu, že v obci se předmět poplatku nachází. U místních poplatků je stanovena maximální možná sazba nebo rozpětí sazeb. V současnosti existuje 8 druhů místních poplatků, jsou jimi: poplatek ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za používání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Správní poplatky dle zákona o správních poplatcích jsou vybírány za úkony, které obce vykonávají v rámci přenesené působnosti. Správní poplatky jsou definovány jako dobrovolné ekvivalentní platby, kdy zaplacením poplatku obdrží žadatel určitou protihodnotu (cestovní pas, osvědčení o registraci vozidla apod.). Smyslem poplatku je omezit nadměrnou zátěž státní správy zbytečnými podáními. Správní poplatky se liší od místních tím, že jsou obligatorními příjmy obecního rozpočtu, čili ze zákona povinné, a ne fakultativními příjmy. Úkony, které podléhají zpoplatnění, jsou vymezeny v jednotlivých položkách sazebníku poplatků, který tvoří přílohu k zákonu. Správním poplatkem je ověření podpisu nebo otisku razítka na listině, výpis z matriky, registrace vozidla, vydání stavebního povolení ke stavbě rodinného domu, poplatek za vydání živnostenského oprávnění apod. Sazby poplatků jsou stanoveny pevnou částkou nebo procentem ze základu poplatku.

Poplatky související s životním prostředím jsou poplatky, které mají vztah k životnímu prostředí a jsou označovány jako ekologické daně. Tyto poplatky se začaly rozvíjet v poslední době díky vzniku některých zákonů. Jedná se o zákon o ochraně ovzduší, zákon o odpadech

a zákon o vodách. Vybírání poplatků nutí subjekty znečišťující životní prostředí podílet se na úhradě nákladů na jeho udržení a zlepšení. Ekologické poplatky se dělí na poplatky za znečišťování životního prostředí a na poplatky za využívání přírodních zdrojů. Mezi poplatky za znečišťování životního prostředí patří poplatky za odběry podzemní vody, poplatky za odběry vody z vodních toků, odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, poplatky za odnětí pozemků určených k plnění funkcí lesa, úhrady z dobývacího prostoru a z vydobytých vyhrazených nerostů a poplatky za kácení dřevin.

3.5.2 NEDAŇOVÉ PŘÍJMY

Nedaňové příjmy tvoří v rozpočtech obcí v průměru 10 %¹⁷ celkových příjmů. Obce mají více možností ovlivnění těchto příjmů, než u příjmu daňových. Řadí se sem příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, pokuty, příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků ze sbírek a darů.

Obce mohou podnikat nebo se účastnit na podnikání se soukromým sektorem. Obec podniká samostatně hlavně z důvodu zabezpečování veřejných statků a služeb pro své občany. V tomto případě většinou hospodaří na neziskovém principu, proto je zde zisk spíše výjimečný. Obce mohou mít příjmy z pronájmu majetku. To však závisí na jeho výši, jaký majetek vlastní a v jaké kvalitě. Příjmy z obchodování s cennými papíry nejsou příliš významným a vyhledávaným příjmem rozpočtu obcí. Zde je nutná určitá výše finančních prostředků (významnější u vyšších samosprávných celků).

Uživatelské poplatky zpravidla plynou provozovateli, v našem případě obci. Uživatelské poplatky vznikají při zajišťování smíšených statků pro občany. O výši uživatelského poplatku rozhoduje zastupitelstvo obce. Uživatelský poplatek je využíván tam, kde je přesně měřitelná spotřeba daného veřejného statku, pak představuje cenu za spotřebu měrné jednotky. Uživatelský poplatek je konstruován tak, aby pokryl náklady na produkci veřejného statku. Příjmy z poplatků jsou důležité pro obce, jelikož právě obce poskytují většinu služeb občanům, např. vodné, stočné, svoz a likvidace odpadu, za sportovní, kulturní a rekreační služby, za užívání městské hromadné dopravy, za využívání skládek, za hřbitovní služby, apod.

Pokuty mají charakter doplňkových příjmů, jsou většinou nahodilé, neočekávané a malé.

---

¹⁷ TOMÁNEK, Petr. *Hospodaření krajů a obcí*, s. 35.

Příjmy z mimorozpočtových fondů jsou příjmy zpravidla účelových peněžních fondů obce. Závisí pouze na obci, zda takové fondy zřídí a zda jsou v nich finanční prostředky.

3.5.3 KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY A PŘIJATÉ TRANSFERY

Kapitálové příjmy obcí v průměru tvoří 5 %¹⁸ celkových příjmů obcí. Jsou to příjmy z prodeje dlouhodobého majetku ve vlastnictví obcí. Např. z prodeje pozemků, ostatních nemovitostí nebo jejich částí, ostatního dlouhodobého hmotného majetku, dlouhodobého nehmotného majetku, ostatního dlouhodobého nehmotného majetku, ostatní příjmy z dlouhodobého majetku. Dále sem patří ostatní kapitálové příjmy jako přijaté dary na pořízení dlouhodobého majetku a přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku. Pokud obec vlastní akcie obchodních podniků nebo má své obchodní podíly ve společnostech, může mít i další kapitálové příjmy z prodeje akcií a příjmy z prodeje majetkových podílů.

Přijaté transfery (dotace) tvoří průměrně 25 %¹⁹ příjmů obcí. Obce mohou získávat dotace z různých veřejných rozpočtů, těmito rozpočty jsou státní rozpočet, státní fondy, kraje a Evropská unie. Dotace jsou nejčastěji děleny na nárokové a nenárokové (neboli účelové).

Nárokové dotace jsou přiděleny automaticky a pravidelně, aniž by o ně obce musely požádat. Aby obcím byl takový dotační titul přidělen, musí splňovat určitá kritéria dotace. Mezi nárokové dotace patří příspěvek na školství, který činí 1 401 Kč na žáka za rok. Tento příspěvek dostávají jen obce, které jsou zřizovatelem mateřských a základních škol, a to i na žáky dojíždějící z jiných obcí. Dále jsou nárokovými dotacemi dotace na vybraná zdravotnická zařízení, na výkon státní správy a na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím. Tyto dotace jsou získávány zásadně ze státního rozpočtu.

Nenárokové dotace jsou prostředky, které mohou obce získávat ze státního rozpočtu, z fondů, z rozpočtu kraje, z fondů EU. Obcím nejsou přidělovány automaticky, ale musí o ně žádat dle stanovených pravidel. Nenárokové dotace jsou nejčastěji vyhlašovány ministerstvy, která stanovují podmínky přidělení. Celkový objem peněz je pevně staven, tudíž nemusí být vyřízeny všechny žádosti, proto obce musí předkládat kvalitní programy, aby na tyto prostředky dosáhly.

---

¹⁸ TOMÁNEK, Petr. *Hospodaření krajů a obcí*, s. 35.

¹⁹ TOMÁNEK, Petr. *Hospodaření krajů a obcí*, s. 39.

3.5.4 BĚŽNÉ A KAPITÁLOVÉ VÝDAJE

Obce se významně podílejí na zabezpečování a financování veřejných statků pro obyvatelstvo. To je způsobeno decentralizací veřejného sektoru a posilováním role územních samospráv. Výdaje obcí jsou členěny podobně jako u státního rozpočtu, je zde velmi důležitá závazná rozpočtová skladba.

Z rozpočtu obcí jsou nejčastěji hrazeny závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na vlastní činnost v samostatné působnosti obce, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek, výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost, úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu podnikání prospěšného pro obec, jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely, apod.²⁰

Z běžných výdajů jsou financovány běžné, pravidelně se opakující potřeby v lokálním a regionálním veřejném sektoru v příslušném roce – rozpočtovém období. Proto se někdy hovoří o neinvestičních nebo provozních výdajích. Jsou součástí běžné části rozpočtu. Z běžných výdajů se financují provozní záležitosti obce (např. platy zaměstnanců, odměny členů zastupitelstva, nákupy energií, zboží, služeb, atd.).²¹

Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých, běžně se neopakujících potřeb, a to investičních, které přesahují jedno rozpočtové období, jsou zpravidla jednorázové. Kapitálové výdaje financované z kapitálové části rozpočtu souvisí nejen s výdaji vynakládanými na pořízení nových investic, ale i se splácením jistiny půjček, které si v minulosti obce půjčily na financování minulých investic (úroky se hradí z běžné části rozpočtu). Kapitálové výdaje jsou určeny k financování dlouhodobých investičních potřeb (např. výdaje na obecní infrastrukturu – místní komunikace, vodovod, plynovod, kanalizace, atd.). Mezi kapitálové výdaje lze řadit i nákup cenných papírů apod.²²

---

²⁰ BŘEŇ, Jan. *Rozpočet* [online]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6528699>.

²¹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, s. 280.

²² PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, s. 280.

Výdaje obcí lze dále členit na plánové a neplánované. Plánované výdaje jsou ty výdaje, které lze přesně naplánovat. Významný objem z nich tvoří běžně se opakující výdaje (např. provoz škol, sociálních zařízení, provoz vlastní správy, platy zaměstnanců). Neplánované výdaje rozpočtů obcí jsou především nahodilé výdaje, které se vyskytnou v průběhu rozpočtového období. Jejich vznik a výši lze obtížně naplánovat, odhad je problematický, ne-li nemožný. Patří sem výdaje v souvislosti s živelnými pohromami, finanční podpory poskytované občanům při živelných katastrofách, ale i sankční výdaje – pokuty, penále apod.²³

3.6 HOSPODAŘENÍ OBCE STARÉ MĚSTO V LETECH 2007 – 2011

V tabulce č. 3.2 je zobrazeno hospodaření města Staré Město ve vybraných letech, kde město zaznamenalo v hospodaření jak přebytky, tak záporné výsledky hospodaření (deficity). Konečné saldo rozpočtu zjistíme tak, že od příjmů rozpočtu odečteme výdaje rozpočtu. Veškerá čísla v této tabulce jsou po konsolidaci, čili došlo zde k odstranění duplicít rozpočtových příjmů i výdajů, které nejvíce ovlivňují přijaté transfery z jiných rozpočtů (státního rozpočtu, rozpočtu regionální rady regionů soudržnosti, rozpočtu Zlínského kraje a rozpočtů obcí).

Tabulka č. 3.2: Hospodaření města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

	ROK				
	2007	2008	2009	2010	2011
Příjmy	112 226 557	130 867 644	105 951 695	134 986 167	110 404 720
Výdaje	107 595 510	123 151 253	118 927 620	143 467 687	121 879 087
Saldo	4 631 047	7 716 391	- 12 975 925	- 8 481 520	- 11 474 367

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Ve vybraných letech hospodaří město první dva roky (2007 a 2008) s přebytkovým rozpočtem, kde si mohlo vytvořit rezervu pro případné příští deficitní výsledky hospodaření. Poslední tři roky (2009, 2010 a 2011) město vykazuje deficitní rozpočet, kde předešlá kladná

²³ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*, s. 279 – 280.

salda zcela jistě nestačí ke krytí těchto deficitů. Staré Město krylo pouze první deficitní rok (2009) přebytkem z let 2007 a 2008, který činil 12 347 438 Kč. Údaje z tabulky č. 3.2 jsou různě vysoké částky příjmů a výdajů rozpočtu, které jsou závislé na množství uskutečněných programů (investic) města, výkonu přenesené působnosti státní správy, atd. Nejvyšších příjmů Staré Město dosáhlo v roce 2010, a to částkou 134 986 167 Kč. Přitom město hospodařilo s deficitním rozpočtem. Tomuto deficitnímu rozpočtu odpovídají i nejvyšší výdaje v rámci sledovaného pětiletého období. Výdaje činily v roce 2010 143 467 687 Kč. Nejvyššího záporného salda bylo dosaženo v roce 2009, kde příjmy rozpočtu byly menší než výdaje rozpočtu o 12 975 925 Kč.

3.7 PŘÍJMY A VÝDAJE OBCE STARÉ MĚSTO V LETECH 2007 – 2011

V tabulce č. 3.3 jsou zobrazeny příjmy rozpočtu města Staré Město dle druhového třídění rozpočtové skladby. Podle druhového třídění se příjmy dělí na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery. Dané příjmy jsou po konsolidaci. Největších celkových příjmů bylo dosaženo v roce 2010, a to částkou 134 mil. Kč. Příčinou toho, že v daném roce byly celkové příjmy nejvyšší za pět let, jsou přijaté transfery a jejich nadměrná výše oproti jiným rokům.

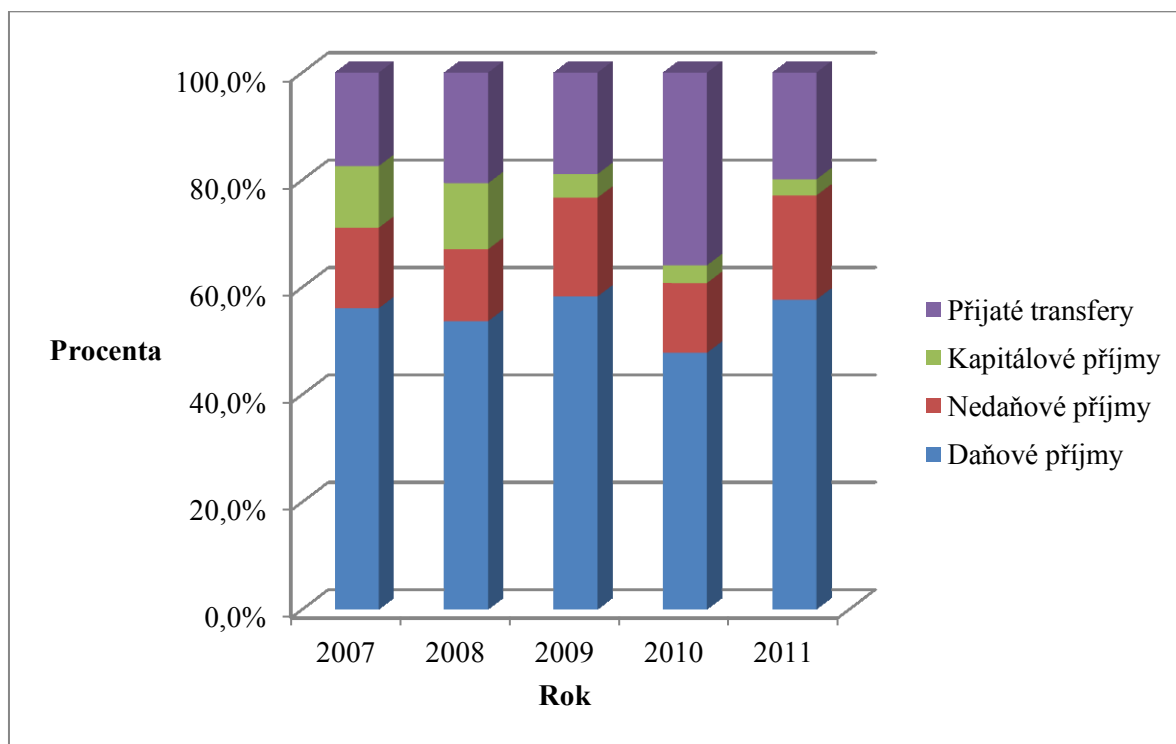
Tabulka č. 3.3: Druhové členění příjmů města Staré město v letech 2007 – 2011 v Kč

	ROK				
	2007	2008	2009	2010	2011
Daňové příjmy	62 966 350	70 269 018	61 745 040	64 478 178	63 696 828
Procentní podíl	56,1 %	53,7 %	58,3 %	47,8 %	57,7 %
Nedaňové příjmy	16 795 703	17 552 652	19 469 847	17 603 677	21 416 956
Procentní podíl	15 %	13,4 %	18,4 %	13 %	19,4 %
Kapitálové příjmy	12 932 393	16 081 800	4 667 320	4 516 029	3 347 221
Procentní podíl	11,5 %	12,3 %	4,4 %	3,3 %	3 %
Přijaté transfery	19 532 111	26 964 175	20 069 486	48 388 283	21 943 714
Procentní podíl	17,4 %	20,6 %	18,9 %	35,9 %	19,9 %
CELKEM	112 226 557	130 867 645	105 951 693	134 986 167	110 407 719

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

V grafu č. 3.1 jsou taktéž zobrazeny druhové příjmy města, ale tentokrát jsou zde ukázány procentuální částky jednotlivých příjmů. Nejvíce konstantními příjmy jsou nedaňové příjmy, které se pohybují od 17 mil. do 21 mil. Kč. Tuto skutečnost dokazuje graf č. 3.1. Nejnižším každoročním příjmem jsou kapitálové příjmy, které tvoří v posledním roce 3 % rozpočtu města a mají klesající charakter.

Graf č. 3.1: Druhové členění příjmů města Staré město v letech 2007 – 2011 v procentech

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Obecně platí, že daňové příjmy tvoří 50 – 60 % příjmů rozpočtu obce, nedaňové příjmy 10 %, kapitálové příjmy 5 % a přijaté transfery 25 %. Tomuto obecnému pravidlu se nejvíce přibližují příjmy roku 2009, kde daňové příjmy tvoří 58,3 %, nedaňové příjmy 18,4 %, kapitálové příjmy 4,4 % a přijaté transfery 18,9 %.

Tabulka č. 3.4 a graf č. 3.2 zobrazují druhové třídění výdajů města Staré Město na běžné a kapitálové výdaje. V tabulce č. 3.4 je navíc řádek procentní podíl, kde jde přehledně vidět procentní objem daných výdajů v každém roce. Veškeré výdaje v této tabulce jsou po konsolidaci, tudíž nejsou zkresleny, především v roce 2010, kdy proběhl 54 mil. převod mezi vlastní rozpočtovými účty (vlastní fondové účty).

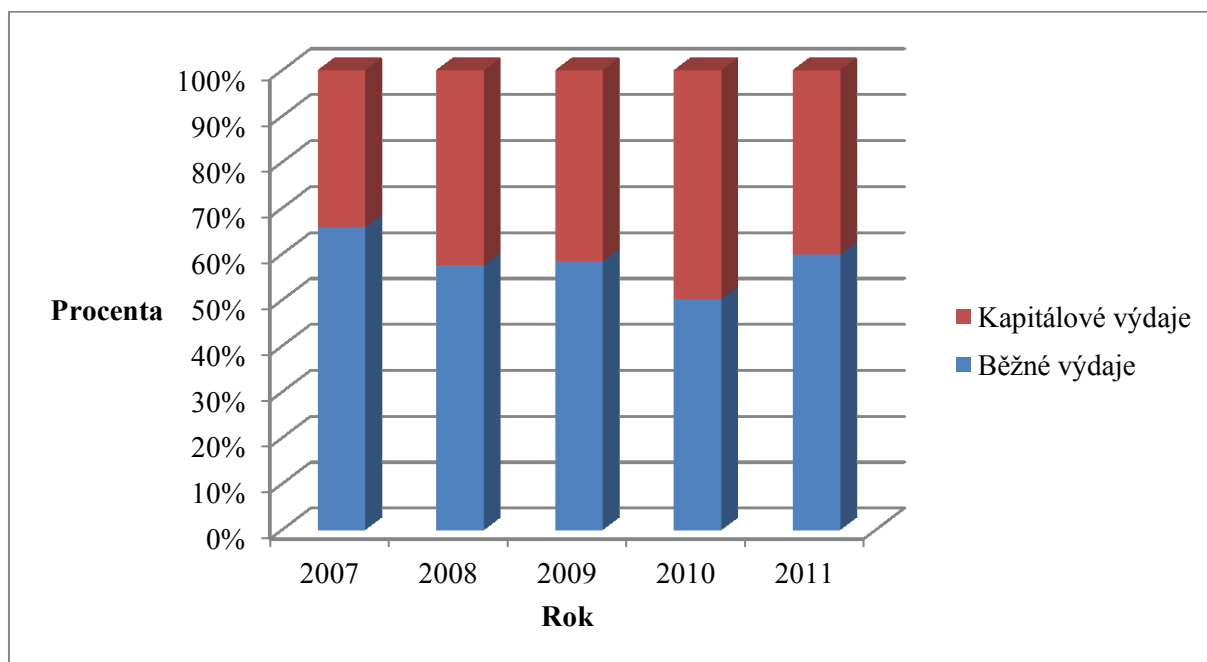
Tabulka č. 3.4: Druhé členění výdajů města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

	ROK				
	2007	2008	2009	2010	2011
Běžné výdaje	70 828 848	70 937 896	69 442 256	72 046 713	73 022 994
Procentní podíl	65,8 %	57,6 %	58,4 %	50,2 %	59,9 %
Kapitálové výdaje	36 766 662	52 213 357	49 485 364	71 420 974	48 856 093
Procentní podíl	34,2 %	42,4 %	41,6 %	49,8 %	40,1 %
CELKEM	107 595 110	123 151 253	118 927 620	143 467 687	121 879 087

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

V každém roce jsou kapitálové výdaje nižší zhruba o 15 % až 20 %, kromě roku 2010, kdy běžné výdaje jsou téměř totožné s kapitálovými výdaji. Rozdíl je zde pouhých 625 739 Kč, o které jsou vyšší běžné výdaje. Tohle všechno je dokázáno na grafu č. 3.2. K největší odchylce zde došlo v prvním sledovaném roce (2007), kdy byl 20 % rozdíl mezi oběma druhy výdajů. Částky běžných výdajů mají konstantní charakter. Neustále se pohybují kolem 70 mil. Kč a svého maxima dosáhly v roce 2009 – 73 022 994 Kč. Oproti tomu mají kapitálové výdaje kolísavý charakter, částky ročních výdajů se pohybují od 36 mil. do 71 mil. Kč.

Graf č. 3.2: Druhé členění výdajů města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

V posledních letech činily kapitálové výdaje 30 – 35 % celkových výdajů obcí a běžné výdaje 65 – 70 %. Město Staré Město přesně spadá do průměrových čísel nejvíce v roce 2007. Kapitálové výdaje tvoří 34,2 % a běžné výdaje tvoří 65,8 % celkových rozpočtů města. V ostatních letech jsou kapitálové příjmy vyšší zhruba o 5 % oproti průměru všech obcí v ČR.

4. ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE STARÉ MĚSTO

Hospodaření města Staré Město je hodnoceno za roky 2007 – 2011 na základě výkazů Fin 2 – 12 M: Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí za jednotlivé roky. Dle rozpočtové skladby je využito druhové i odvětvové třídění k popisu údajů v textu, tabulkách a grafech. V letech 2007 – 2011 bakalářská práce vychází ze skutečných příjmů a výdajů města Staré Město. V kapitole jsou postupně analyzovány jednotlivé příjmy a výdaje za sledované období.

4.1 ROZBOR PŘÍJMŮ OBCE STARÉ MĚSTO

Příjmy města Staré Město jsou v kapitole sledovány v pětiletém období (2007 – 2011) a jsou tříděny dle druhového třídění rozpočtové skladby na příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery.

4.1.1 DAŇOVÉ PŘÍJMY

Daňové příjmy města Staré Město představují největší podíl na celkových příjmech obce. Jsou to položky, které každoročně tvoří součást rozpočtu. Mění se pouze jejich hodnoty. Na začátku roku jsou tyto hodnoty odhadovány dle rozpočtového určení daní pomocí procentních podílů a koeficientů. Konkrétně jsou daňové příjmy tvořeny daní z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti, ze samostatně výdělečné činnosti, z kapitálových výnosů; právnických osob, z podnikání obce; DPH; poplatky za znečišťování ovzduší, za uložení odpadů, odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, poplatek za svoz komunálního odpadu; poplatky ze psů, za užívání veřejného prostranství, z ubytovací kapacity, za provozovaný hrací přístroj; odvod výtěžku z provozování loterií; správní poplatky a daň z nemovitostí.

Jednoznačně největší vliv na daňové příjmy mají daně sdílené s celkovým podílem 75 %, jak je uvedeno v tabulce č. 4.1. Správní poplatky jsou každoročně odhadovány mezi 500 – 600 tis. Kč, avšak tato částka bývá koncem roku vyšší. Výjimkou je rok 2011, kdy správní poplatky dosáhly pouze 381 345 Kč. Položka ostatní obsahuje odvod výtěžku z provozování loterií a zrušení daně, jejichž předmětem je příjem FO nebo PO. Tento příjem je pro město nepodstatný, protože se pohybuje pouze ve statisících korun a nedosahuje ani 1 % z celkových daňových příjmů.

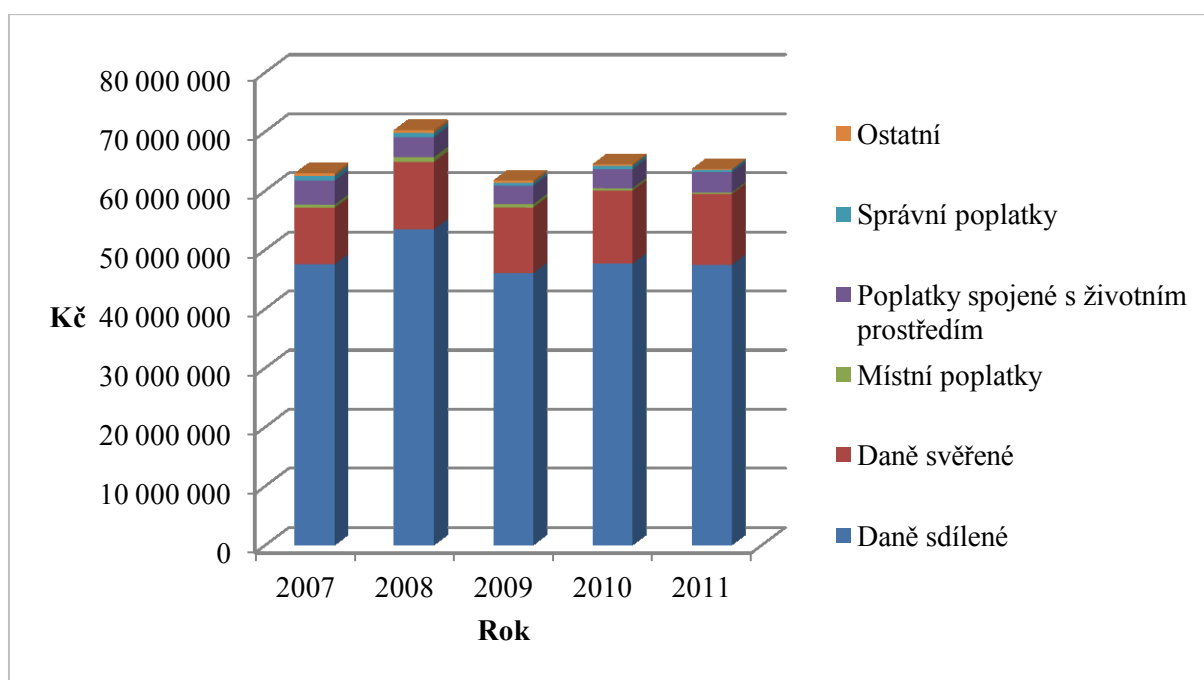
Tabulka č. 4.1: Daňové příjmy města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

	ROK				
	2007	2008	2009	2010	2011
Daně sdílené	47 554 950	53 469 255	46 070 629	47 677 675	47 463 159
Procentní podíl	75,5 %	76,1 %	74,6 %	73,9 %	74,5 %
Daně svěřené	9 571 710	11 425 747	11 092 460	12 360 748	12 003 855
Procentní podíl	15,2 %	16,3 %	18 %	19,2 %	18,8 %
Místní poplatky	524 420	809 089	579 240	380 512	237 430
Procentní podíl	0,8 %	1,2 %	0,9 %	0,6 %	0,4 %
Poplatky spojené s životním prostředím	4 079 679	3 385 677	3 124 307	3 221 842	3 461 573
Procentní podíl	6,5 %	4,8 %	5,1 %	5 %	5,4 %
Správní poplatky	795 522	695 980	488 040	600 774	381 345
Procentní podíl	1,3 %	1 %	0,8 %	0,9 %	0,6 %
Ostatní	430 066	483 269	390 363	236 624	149 463
Procentní podíl	0,7 %	0,7 %	0,6 %	0,4 %	0,2 %
CELKEM	62 956 347	70 269 017	61 745 039	74 478 175	63 696 825

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Graf č. 4.1 názorně zobrazuje velikost daní sdílených oproti daním svěřeným, místním poplatkům, poplatkům spojených s životním prostředím, správním poplatkům a ostatním. Místní poplatky jsou zde podstatně menší, než v rozboru místních poplatků dále v kapitole, kde jsou místní poplatky rozebrány dopodrobna. Důvodem menší výše místních poplatků v tabulce 4.1 a grafu č. 4.1 je zařazení poplatku za svoz komunálního odpadu do poplatků spojených s životním prostředím, kam podle rozpočtové skladby patří. Mezi poplatky spojené s životním prostředím patří poplatky za znečišťování ovzduší, uložení odpadů, odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu a za svoz komunálního odpadu, který je každoročně nejvyšší z poplatků spojených s životním prostředím. Druhým největším příjmem za daněmi sdílenými jsou daně svěřené označené červeně. Dále poplatky spojené s životním prostředím, které jsou podstatně nižší.

Graf č. 4.1: Daňové příjmy města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Tabulka č. 4.2 zobrazuje daně svěřené města Staré Město. Svěřené daně se ve Starém Městě skládají ze dvou druhů daní, těmi jsou daň z příjmů právnických osob za obce v případě, kdy je poplatníkem obec. Obec pouze účtuje o zaplacené dani. Daň z nemovitostí zahrnuje daň podle zákon o dani z nemovitostí. Daň z nemovitostí se výrazně zvýšila oproti předchozím rokům (2007 – 2009) o 18 %. Tato situace nastala zvýšením daně z nemovitostí v roce 2010. U daně z příjmů právnických osob za obce byla zaznamenána spíše opačná situace, a to pokles tohoto příjmu v důsledku omezení podnikatelských aktivit města.

Tabulka č. 4.2: Daně svěřené města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

	ROK				
NÁZEV POLOŽKY	2007	2008	2009	2010	2011
DzP PO za obce	4 607 040	5 546 160	5 454 960	3 961 400	3 822 040
Procentní podíl	48,1 %	48,5 %	49,2 %	32 %	31,8 %
Daň z nemovitostí	4 964 670	5 879 587	5 637 500	8 399 348	8 181 815
Procentní podíl	51,9 %	51,5 %	50,8 %	68 %	68,2 %
CELKEM	9 571 710	11 425 747	11 092 460	12 360 748	12 003 855

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

V tabulce č. 4.3 jsou rozebrány položky sdílených daní, které tvoří 75 % daňových příjmů. Sdílené daně zahrnují daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odvedenou plátcem, čili zaměstnavatelem, za vlastní zaměstnance. Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, odvedenou na základě daňových přiznání. Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů zahrnuje daně z úroků, dividend a daně z jiných příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně. Daň z příjmu právnických osob a daň z přidané hodnoty.

Tabulka č. 4.3: Daně sdílené města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

NÁZEV POLOŽKY	ROK				
	2007	2008	2009	2010	2011
DzP FO ze závislé činnosti	12 171 017	11 835 766	11 000 048	11 202 571	10 999 677
Procentní podíl	25,6 %	22,1 %	23,9 %	23,4 %	23,2 %
DzP FO ze SVČ	2 808 655	2 659 062	1 602 192	1 715 913	1 085 799
Procentní podíl	5,9 %	5 %	3,5 %	3,6 %	2,3 %
DzP FO z kapitálových výnosů	709 828	915 595	901 217	902 591	932 580
Procentní podíl	1,5 %	1,7 %	2 %	2 %	2 %
DzP PO	12 342 714	15 332 438	11 222 750	11 001 067	10 209 823
Procentní podíl	26 %	28,7 %	24,4 %	23,1 %	21,5 %
DPH	19 522 736	22 726 394	21 344 422	22 855 533	24 235 280
Procentní podíl	41 %	42,5 %	46,3 %	47,9 %	51 %
CELKEM	47 554 950	53 469 255	46 070 629	47 677 675	47 481 159

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Největším příjmem města Staré Město je z hlediska sdílených daní daň z přidané hodnoty, která v roce 2011 dosáhla největšího podílu (51 %). V řádku procentní podíl u položky DPH si můžeme všimnout, že DPH má na rozpočet města velký vliv, jelikož má v časové řadě rostoucí charakter od 19 mil. Kč po 24 mil. Kč. Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků a daň z příjmu právnických osob mají podobný

charakter, pohybují se od 10 mil. Kč po 12 mil. Kč, ale daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků má stálejší charakter, co se týče procentního podílu, kolem 23 %. Nejmenší položkou rozpočtu je daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů, která dosáhla svého minima v roce 2007, a to částkou 709 828 Kč a každoročně nepřesahuje 1 mil. Kč. Nejvyšších celkových sdílených daní bylo dosaženo v roce 2008 – 53 469 255 Kč. Situace je způsobena nárůstem daně z příjmů právnických osob, která činila 15 332 438 Kč. Tato daň je oproti ostatním rokům vyšší o 3 až 4 mil. Kč. Celkové sdílené daně jsou konstantního charakteru, jedinou výjimkou je právě zmiňovaný rok 2008.

Tabulka č. 4.4: Místní poplatky města Staré Město za 5 let v Kč

NÁZEV POPLATKU	ROK					CELKEM
	2006	2007	2008	2009	2010	
Pes	76 866	87 757	80 279	78 914	84 059	407 875
Procentní podíl	2,6 %	3 %	2,2 %	2,2 %	2,4 %	
Veřejné prostranství	62 888	38 000	59 669	75 335	52 291	288 183
Procentní podíl	2,1 %	1 %	1,6 %	2,1 %	1,5 %	
Ubytovací kapacita	41 083	52 231	53 141	39 105	19 162	204 722
Procentní podíl	1,4 %	1,8 %	1,4 %	1,1 %	0,5 %	
Hrací přístroj	357 457	346 432	616 000	385 886	225 000	1 930 775
Procentní podíl	12,2 %	12,1 %	16,8 %	10,7 %	6,7 %	
Komunální odpad	2 392 098	2 327 538	2 842 675	3 014 343	2 989 243	13 565 897
Procentní podíl	81,6 %	81,6 %	77,8 %	83,8 %	88,7 %	
CELKEM	2 930 392	2 851 958	3 651 764	3 593 583	3 369 755	

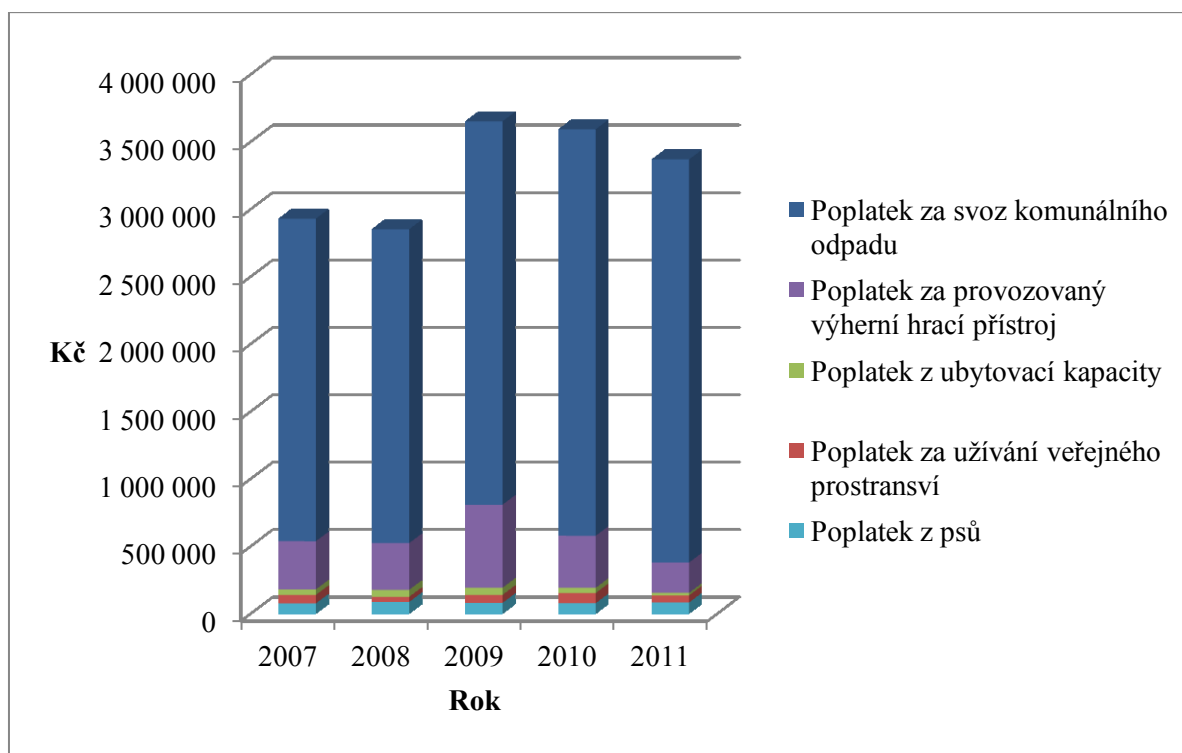
Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Tabulka č. 4.4 dokládá, že místní poplatky města tvoří malý podíl na celkových příjmech. Celkové příjmy města s pověřeným obecním úřadem se za léta 2006 – 2010 pohybují mezi 105 951 695,98 Kč až 146 728 880,44 Kč, kdy nejnižší částka byla zaznamenána v roce 2009

a nejvyšší v roce 2006. Z toho byly nejnižší celkové místní poplatky v roce 2006 a druhé nejvyšší v roce 2009. I tohle dokazuje, že místní poplatky nemají velký vliv na celkové příjmy. V posledním sledovaném roce se celkové místní poplatky podílely na celkových příjmech 2,5 %.

Místní poplatky města Staré Město jsou zobrazeny i v grafu č. 4.2, který názorně ukazuje velikostní rozdíly jednotlivých položek. Každoročně největší podíl na místních poplatcích má poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který tvoří 80 % celkových místních poplatků. Staré Město zde využívá maximální možné částky 500 Kč za osobu a za rok.

Graf č. 4.2: Místní poplatky města Staré Město za 5 let v Kč

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Druhým nejvyšším místním poplatkem je poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, který se od roku 2008 do roku 2010 snížil téměř o dvě třetiny. Tento trend byl dán převážně stanovením míst, kde je možno provozovat výherní hrací přístroj.

Nedílnou součástí obecních poplatků je poplatek ze psů, kde byl zaznamenán přírůstek psů k roku 2010. Poplatek nepředstavuje přílišný příjem rozpočtu, jelikož zastupitelstvo města

nerozhodlo stanovit nejvyšší možnou částku, kterou umožňuje zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

Jedním z nejnižších poplatků je poplatek za užívání veřejného prostranství, který nemá klesající ani rostoucí charakter. Ve Staré Měště nejsou zpoplatněna parkoviště, dětská hřiště a ani zde není vyhrazeno trvalé parkovací místo pro osobní motorové vozidlo. Na celkovou výši poplatku má největší vliv skládka materiálu pro novostavby, nástavby, přístavby, opravy rodinných domů, zařízení cirkusu, umístění lunaparku, kolotoče a podobných atrakcí a za umístění reklamního zařízení.

Nejméně významným a nejnižším poplatkem je poplatek z ubytovací kapacity. Ve Starém Měště se nachází celkem 13 ubytovacích zařízení. Poplatek dosáhl pouze 19 162 Kč v posledním sledovaném roce oproti 53 141 Kč v roce 2008.

4.1.2 NEDAŇOVÉ PŘÍJMY

Nedaňové příjmy jsou jedny z méně významných příjmů rozpočtu obce, ale tvoří jejich část, díky níž plynou do obce další příjmy. V tabulce č. 4.5 jsou nedaňové příjmy rozříděny dle seskupení položek, které dále obsahuje podseskupení položek a nakonec jednotlivé položky, které jsou důležité. V tabulce nejsou jednotlivé položky vypsány, důvodem je velké množství těchto položek právě u nedaňových příjmů. Více budou rozebrány v následujícím textu.

Mezi příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem patří ve Starém Měště příjmy z poskytování služeb a výrobků, příjmy z prodeje zboží, ostatní příjmy z vlastní činnosti, odvody příspěvkových organizací (odvody z provozu nebo odpisů příspěvkových organizací), příjmy z pronájmu pozemků (parcely, pole, louky, dvory a jiné plochy), příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí (pronájem budov, nebo pokud je pronajímána budova s pozemkem a platí se společné nájemné), příjmy z pronájmu movitých věcí (stroje, přístroje, zařízení, dopravní prostředky, apod.), ostatní příjmy z pronájmu majetku (souhrnné nájemné, kde nelze učít, která z položek je v nájemném rozhodující), příjmy z úroků (úroky z bankovních účtů poskytnutých půjček), příjmy z podílů na zisku a dividend. Každoročně nejvyšší částky dosahují dvě položky, a to buď příjmy z poskytování služeb a výrobků nebo příjmy z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí. V roce 2009 byly zaznamenány nejvyšší příjmy z poskytování

služeb a výrobků – 4 612 338 Kč a v roce 2010 nejvyšší příjem z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí – 5 123 883 Kč.

Tabulka č. 4.5: Nedaňové příjmy města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

NÁZEV SESKUPENÍ POLOŽEK	ROK				
	2007	2008	2009	2010	2011
Vlastní činnost a přebytky organizací	11 686 957	10 679 716	15 261 128	13 670 359	12 702 914
Sankční platby a vratky transferů	298 376	271 418	224 675	185 590	1 132 003
Prodej nekapitálového majetku	1 534 485	3 317 913	2 082 314	2 114 628	1 972 229
Splátky půjček	3 275 876	3 282 897	1 901 726	1 633 096	5 609 804
CELKEM	16 795 794	17 551 944	19 469 843	17 603 673	21 416 950

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Přijaté sankční platby a vratky transferů zahrnují přijaté sankční platby, sankční platby přijaté od jiných subjektů (jiné než stát, obce, kraje, státní fondy, RRRS a DSO), ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let od jiných veřejných rozpočtů, ostatní přijaté vratky transferů. Všechny vyjmenované položky se každoročně neobjevují v rozpočtu, především dvě poslední. Seskupení položek 22 je pro město téměř zanedbatelnou částkou, jelikož se pohybuje kolem 200 000 Kč. Výjimkou je rok 2011, kdy bylo dosaženo maxima přes 1 mil. Kč, a to právě ostatními příjmy z finančního vypořádání předchozích let od jiných veřejných rozpočtů – 865 343 Kč.

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy obsahují příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku (pořízeno z neinvestičních prostředků – materiál, zásoby, apod.), přijaté neinvestiční dary (od jiných než veřejných rozpočtů), přijaté pojistné náhrady, přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady, neidentifikované příjmy a ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené. Zde jsou každoročně nejvyšším příjmem přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady, které byly nejvyšší v roce 2008 – 2 815 485 Kč. Ostatní položky se pohybují do sta tisíc nebo nad sto tisíc korun.

Mezi přijaté splátky půjčených prostředků patří splátky půjčených prostředků od obcí, příspěvkových organizací a obyvatelstva. Každý rok jsou nejvyšší částkou splátky půjčených prostředků od obyvatelstva – 1 až 3 mil. Kč.

Z hlediska odvětvového třídění rozpočtové skladby nejvíce příjmů plyne z bytového i nebytového hospodářství – kolem 4 mil. Kč. Hlavní složkou je především příjem z nájemného a poskytování služeb. Dalšími výdělečnými činnostmi města jsou pohřebnictví, sportovní zařízení v majetku obce, pozemní komunikace (parkoviště, cyklostezky), prevence vzniku odpadů (hlavním zdrojem jsou neinvestiční dary), bezpečnost a veřejný pořádek (pokuty vybrané městskou policií) a činnost místní samosprávy.

4.1.3 KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY

Kapitálové příjmy města Staré Město nejsou nijak velkým příjmem rozpočtu města. Výjimkou jsou pouze roky 2007 a 2008. Celkové kapitálové příjmy přesáhly 12 mil. Kč a svého maxima dosáhly v roce 2008, kdy kapitálové příjmy činily 16 081 799 Kč. V tabulce č. 4.6 jsou kapitálové příjmy členěny dle položek rozpočtové skladby. Jednotlivými položkami jsou příjmy z prodeje pozemků, příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí, příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku, ostatní příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, přijaté dary na pořízení dlouhodobého majetku (dobrovolný neopětovaný peněžní dar nikoliv z veřejného rozpočtu a je účelově určen), přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku (realizace infrastruktury). Jediným pravidelně opakujícím se kapitálovým příjmem jsou příjmy z prodeje pozemků, ty jsou nejvyšší v roce 2008 – 15 625 341 Kč. Tyto příjmy jsou každoročně nejvyšší, kromě roku 2010, kdy tyto příjmy převýšily příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí – 4 149 852 Kč. Druhými nejčastěji se opakujícími příjmy jsou přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku, kromě roku 2007. Jsou to opětované příspěvky od fyzických nebo právnických osob na investiční účely, tedy připojení nemovitosti k vodovodu a kanalizaci. Kapitálové příjmy města tvoří poslední tři roky pouhých 5 % celkových příjmů. Tento fakt dokazuje v tabulce č. 4.6 řádek celkem. Na celkových kapitálových příjmech jde nejlépe vidět jejich pokles, který činí od maximální částky po minimální rozdíl 12 734 578 Kč. Právě takové částky bylo dosaženo v roce 2007 a 12 mil. Kč tvoří i součet posledních tří sledovaných let (roky 2009, 2010, 2011).

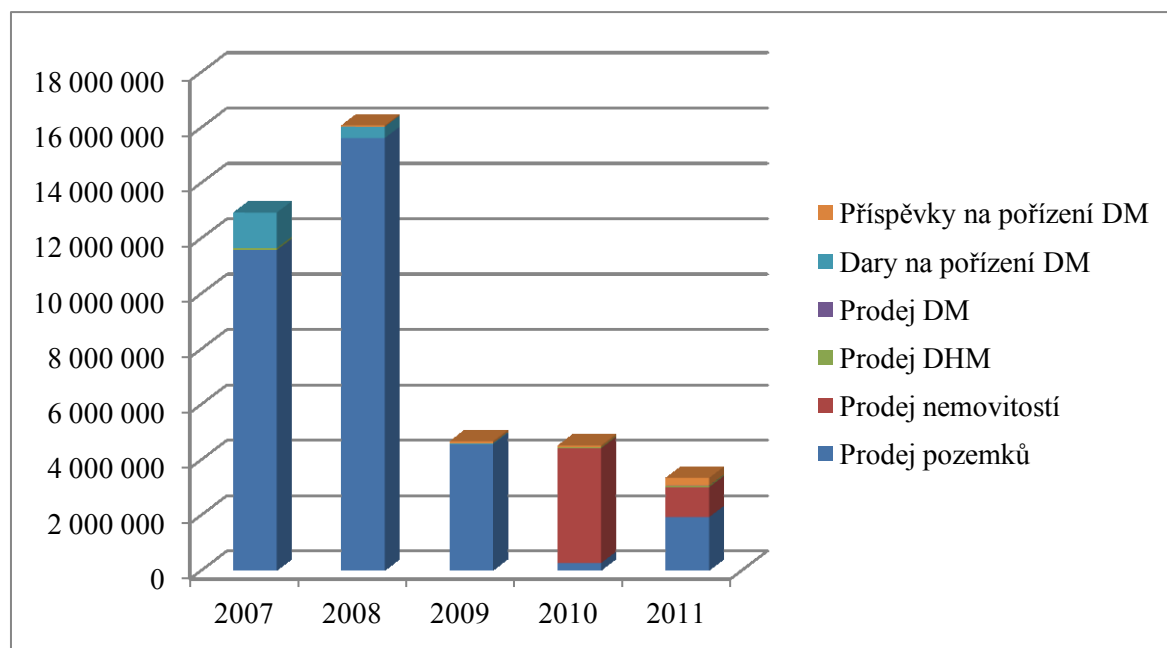
Tabulka č. 4.6: Kapitálové příjmy města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

	ROK				
NÁZEV POLOŽKY	2007	2008	2009	2010	2011
Prodej pozemků	11 578 503	15 625 341	4 555 130	270 852	1 930 890
Prodej nemovitostí	0	0	0	4 149 852	1 083 644
Prodej DHM	70 000	0	0	35 000	49 900
Prodej DM	0	0	0	0	6 000
Dary na pořízení DM	1 283 890	410 000	40 000	0	0
Příspěvky na pořízení DM	0	46 458	72 190	60 325	276 787
CELKEM	12 932 393	16 081 799	4 667 320	4 516 029	3 347 221

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

V grafu č. 4.3 jsou zobrazeny kapitálové příjmy města, kde jde vidět, že největší význam mají příjmy z prodeje pozemků, které jsou nevyšší v roce 2008, dále jsou velmi vysoké v roce 2007. V roce 2010 jsou zanedbatelné a mají převahu příjmy z prodeje nemovitostí. Fialová barva, která označuje prodej dlouhodobého majetku, se v grafu téměř nevyskytuje, jelikož tohoto příjmu bylo dosaženo jen v roce 2011 částkou pouhých 6 000 Kč.

Graf č. 4.3: Kapitálové příjmy města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

4.1.4 PŘIJATÉ TRANSFERY

Přijaté transfery a jejich výše mají vliv jak na chod obce, tak její modernizaci, rozvoj a atraktivnost pro obyvatele jak současné, tak budoucí. Tabulka č. 4.7 představuje jednotlivé dotační částky, se kterými město nakládá a které jsou již po konsolidaci. Tabulka opět obsahuje jednotlivé položky, které budou dále objasněny, co znamenají.

Tabulka č. 4.7: Přijaté transfery města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

NÁZEV TRANSFERU	ROK				
	2007	2008	2009	2010	2011
Všeobecná pokladní správa	60 000	550 241	971 639	305 379	46 742
Státní rozpočet	8 363 948	6 076 727	6 802 826	11 954 134	10 232 789
Obce	668 000	749 000	895 500	651 250	827 500
Zlínský kraj	249 164	651 000	134 000	323 207	554 340
Regionální rady	0	0	0	0	331 459
DSO	4 000	314 990	57 377	40 870	5 000
Převody vlastních fondů	0	0	0	0	390
NEINVESTIČNÍ	9 345 112	8 341 958	8 861 342	13 274 840	11 998 220
Všeobecná pokladní správa	0	3 000 000	0	0	0
Státní fondy	10 126 997	1 944 122	7 032 905	4 944 662	1 981 554
Státní rozpočet	60 000	13 678 094	0	3 700 299	4 857 467
Regionální rady	0	0	4 175 239	26 468 478	3 106 470
INVESTIČNÍ	10 186 997	18 622 216	11 208 144	35 113 439	9 945 491
CELKEM	19 532 109	26 964 174	20 069 486	48 388 279	21 943 711

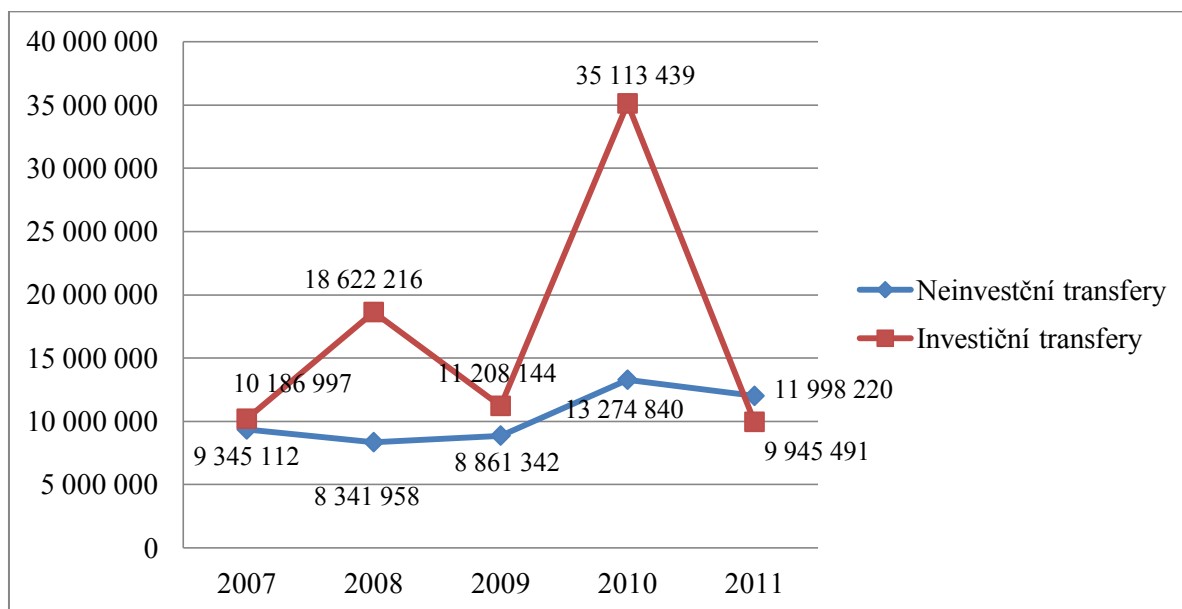
Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Jednotlivými položkami přijatých neinvestičních transferů jsou transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu (zahrnuje jen dotace vymezené zákonem o SR), ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu (zahrnuje jiné dotace než VPS a SR předchozí), transfery od obcí

(příspěvek na úhradu provozních výdajů v případě přijetí dětí z těchto obcí do školy), krajů (Zlínský kraj), regionálních rad (Střední Morava), ostatní neinvestiční přijaté transfery od rozpočtů územní úrovně (dotace od DSO – Mikroregion Staroměstsko) a převody z ostatních vlastních fondů. V rámci seskupení položek 42 jsou to investiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, ze státních fondů (SFRB, SFDI a SFŽP), ostatní transfery ze státního rozpočtu (dotace od ministerstva zemědělství, životního prostředí, kultury, apod.) a investiční přijaté transfery od regionálních rad.

Ne všechny transferové položky zobrazené v tabulce č. 4.7 se každoročně opakují. Nepravidelnými dotacemi jsou neinvestiční přijaté transfery od regionálních rad – 331 459 Kč (rok 2011); převody z ostatních vlastních fondů – 390 Kč (rok 2011) a investiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu – 3 mil. Kč (rok 2008), které jsou zobrazeny v časové řadě pouze jednou, a to pokaždé v jiném roce. Nejvyšší celkové dotace byly přijaty v roce 2010, kde částka činila 48 mil. Kč. Tato situace byla způsobena přijatými investičními transfery od regionální rady – 26 mil. Kč. Jejím prostřednictvím byly čerpány finanční prostředky poskytované EU na regionální rozvoj cestou státního rozpočtu.

Graf č. 4.4: Přijaté transfery města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

V grafu č. 4.4 jsou zobrazeny přijaté investiční a neinvestiční transfery města Staré Město. Neinvestiční transfery jsou každoročně nižší částkou příjmů města. Výjimkou je rok 2011,

kdy byly neinvestiční transfery vyšší než investiční o 2 052 729 Kč. V letech 2007, 2009 a 2011 jsou oba druhy přijatých transferů téměř na stejné úrovni. Nejvýraznější rozdíl nastal v roce 2010, kdy investiční transfery dosáhly částky 35 113 439 Kč. Tato částka byla použita na rekonstrukci zdravotního střediska a sportovní haly ve Starém Městě.

V roce 2011 proběhly tyto konkrétní dotace. Neinvestiční přijaté transfery od SR na sčítání lidu (46 742 Kč), výkon státní správy (5 242 tis. Kč), školství (1 251 tis. Kč), sociální dávky (2 500 tis. Kč), pro ZŠ (1 239 tis. Kč), neinvestiční přijaté transfery od krajů pro ZŠ (554 340 Kč). Investiční přijaté transfery ze SFŽP na sportovní halu (222 tis. Kč), ze SFDI na opravu chodníku v ulici Velkomoravská (1 759 tis. Kč), z fondu soudržnosti na sportovní halu (3 783 tis. Kč) a na územní plán (1 074 tis. Kč) a investiční přijaté transfery od regionálních rad pro ZŠ (3 106 tis. Kč).

4.2 ROZBOR VÝDAJŮ OBCE STARÉ MĚSTO

Zdaleka ne všechny výdaje obce mohou zastupitelé ovlivnit. Některé činnosti obce se týkají bezprostředně záležitostí obce (samostatná působnost). Jiné činnosti vykonává obec za stát (přenesená působnost). Například zajišťuje provoz stavebních úřadů. Další část rozpočtů jsou povinné výdaje, jejichž vynaložení je striktně předepsáno zákony a rozpočtem obce pouze "protečou". Například výdaje v sociální oblasti. Část činností obce musí zajistit ze zákona, například zajistit odvoz odpadu. Je ale možné hledat různé cesty, jak tyto povinnosti zajistit. Výdaje se rozlišují dle druhu na běžné výdaje, to jsou prostředky použité hlavně na každodenní provoz obce, v následujících letech už z nich nebude žádný užitek. Kapitálové výdaje jsou investice do majetku obce, z kterého bude, resp. měl by být užitek i v následujících letech.²⁴

4.2.1 BĚŽNÉ VÝDAJE

Běžné výdaje jsou každý rok vyšší než kapitálové výdaje. Běžné výdaje mají 60 % podíl na celkových výdajích. V tabulce č. 4.8 jsou běžné výdaje rozděleny dle jednotlivých seskupení položek. Nejvyšší výdaje jsou vynaloženy na neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a výdaje na platy. Město poskytuje i neinvestiční transfery obyvatelstvu, soukromoprávním subjektům a půjčuje své prostředky obyvatelstvu.

---

²⁴ *Jak číst rozpočet obce* [online]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/jak-cist-rozpocet-obce>.

Tabulka č. 4.8: Běžné výdaje města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

NÁZEV SESKUPENÍ POLOŽEK	ROK				
	2007	2008	2009	2010	2011
Výdaje na platy	18 396 172	17 222 353	17 388 372	16 137 827	16 744 447
Neinvestiční nákupy	27 194 037	29 687 200	26 859 509	30 216 793	29 878 588
Neinvestiční transfery soukr. subjektům	3 075 493	1 050 557	1 033 481	1 021 270	1 026 226
Neinvestiční transfery veř. subjektům	15 834 960	19 194 895	19 665 174	20 096 889	20 911 079
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	3 800 884	1 546 246	3 150 873	3 159 215	3 124 644
Neinvestiční půjčené prostředky obyvatelstvu	1 923 227	2 235 746	822 679	1 163 972	1 072 055
Ostatní neinv. výdaje	604 026	1 000	522 146	250 720	265 926
CELKEM	70 828 799	70 937 997	69 442 234	72 046 686	73 022 965

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Nejvyšší výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné byly v roce 2007. Od tohoto roku se výdaje na platy snižují. Za 5 let byly sníženy o 2 mil. Kč. Výdaje na platy obsahují 8 položek u města Staré Město. Platby zaměstnanců v pracovním poměru (včetně odměn), ostatní platy, ostatní osobní výdaje (odměny za práci dle dohod o pracích), odměny členům zastupitelstev obcí, odstupné, povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a povinné pojistné na úrazové pojištění.

Neinvestiční nákupy zahrnují nákupy materiálu, jako je prádlo, oděvy, obuv, knihy, učební pomůcky a tisk, drobný hmotný dlouhodobý majetek a zboží za účelem dalšího prodeje. Mezi úroky a ostatní finanční výdaje patří úroky vlastní a realizované kurzové ztráty. Nákup studené vody, tepla, plynu, elektrické energie. Platby za služby pošt, telekomunikací a radiomunikací, peněžních ústavů, nájemné, konzultační, poradenské a právní služby, školení a vzdělávání a nákup ostatních služeb. Mezi ostatní nákupy patří opravy a udržování, programové vybavení, cestovné, pohoštění, účastnické poplatky na konference, nájemné za nájem s právem koupě a ostatní nákupy. Dále jsou zde zařazeny i zaplacené sankce,

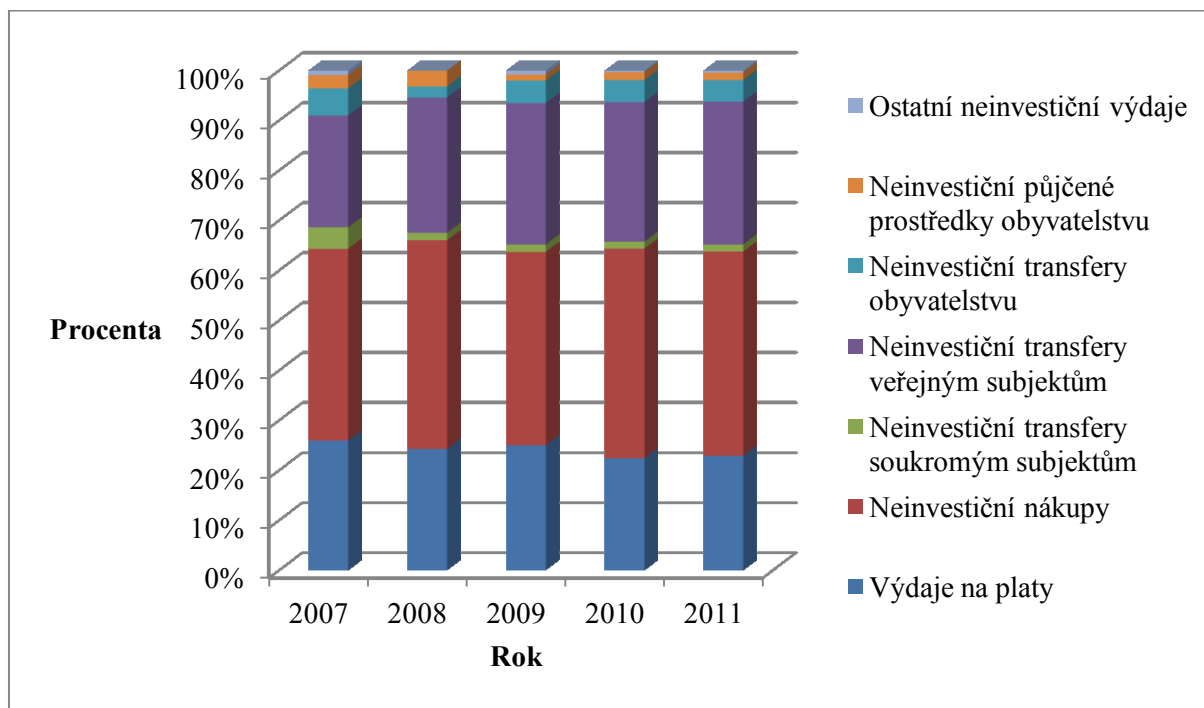
poskytnuté neinvestiční příspěvky a náhrady, výdaje na dopravní územní obslužnost a věcné dary.

Neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům poskytuje město občanským sdružením a neziskovým organizacím. Od roku 2008 je zde výdaj pouze 1 mil. Kč.

Neinvestiční transfery poskytuje město veřejnoprávním subjektů, jako jsou obec, kraj a DSO, zřízené příspěvkové organizace. Patří sem převody jiným vlastním fondům a účtům nemající charakter veřejných rozpočtů, nákup kolků, platby daní a poplatků SR, úhrady sankcí jiným rozpočtům, vratky veřejným rozpočtům z minulých let a výdaje z finančního vypořádání minulých let mezi krajem a obcí.

Prostřednictvím neinvestičních transferů obyvatelstvu jsou hrazeny sociální dávky, náhrady mezd v době nemoci, peněžité dary a věcná ocenění obyvatelstvu, atd.

Graf č. 4.5: Běžné výdaje města Staré Město v letech 2007 – 2011 v procentech

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Graf č. 4.5 vyjadřuje procentní podíly jednotlivých běžných výdajů. Největšího každoročního procentního podílu 40 % dosahují neinvestiční nákupy. Na druhém a třetím místě se střídají výdaje na platy a neinvestiční transfery veřejným subjektům, s 30 – 40 % podílem. Méně významnými jsou neinvestiční transfery soukromým subjektům a neinvestiční půjčené

prostředky obyvatelstvu pohybující se mezi 2 – 4 %. Naprosto nevýznamným výdajem jsou ostatní neinvestiční výdaje, které tvoří necelé 1 %.

Z hlediska odvětvového třídění rozpočtové skladby bylo v roce 2011 nejvíce peněžních prostředků poskytnuto na činnost místní samosprávy 15,7 mil. Kč, ZŠ 7,5 mil. Kč, ostatní finanční operace 6,3 mil. Kč, sportovní zařízení v majetku obce 5 mil. Kč, nebytové hospodářství 3,2 mil. Kč, bytové hospodářství 2,8 mil. Kč, silnice 2,7 mil. Kč, předškolní zařízení 2,4 mil. Kč, bezpečnost a veřejný pořádek 2,2 mil. Kč, příspěvek na živobytí 2 mil. Kč, zastupitelstvo města 1,8 mil. Kč, veřejné osvětlení 1,6 mil. Kč a činnost knihovnická 1,1 mil. Kč. Zbýlá odvětví dosahují do 1 mil. Kč a nejsou až tak velkými výdaji.

4.2.2 KAPITÁLOVÉ VÝDAJE

Kapitálové výdaje tvoří zbylých 40 % rozpočtových výdajů. Z tabulky č. 4.9 je vidět, že největších celkových kapitálových výdajů bylo dosaženo v roce 2010 – 71 420 973 Kč. Tento stav je zapříčiněn nadměrnými investičními nákupy budov, hal a staveb za 67 mil. Kč, především do dopravního odvětví. Nejnižší investiční nákupy proběhly v roce 2011 – 22 414 965 Kč. Naopak nejnižších celkových kapitálových výdajů bylo dosaženo v prvním sledovaném roce 2007.

Tabulka č. 4.9: Kapitálové výdaje města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

NÁZEV SESKUPENÍ POLOŽEK	ROK				
	2007	2008	2009	2010	2011
Investiční nákupy	35 376 940	49 494 566	46 876 709	69 027 073	22 414 965
Nákupy akcií	0	447 500	0	0	15 000 000
Investiční transfery	389 719	2 271 287	2 608 653	2 393 900	7 441 126
Investiční půjčky	1 000 000	0	0	0	4 000 000
CELKEM	36 766 659	52 213 353	49 485 362	71 420 973	48 856 091

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

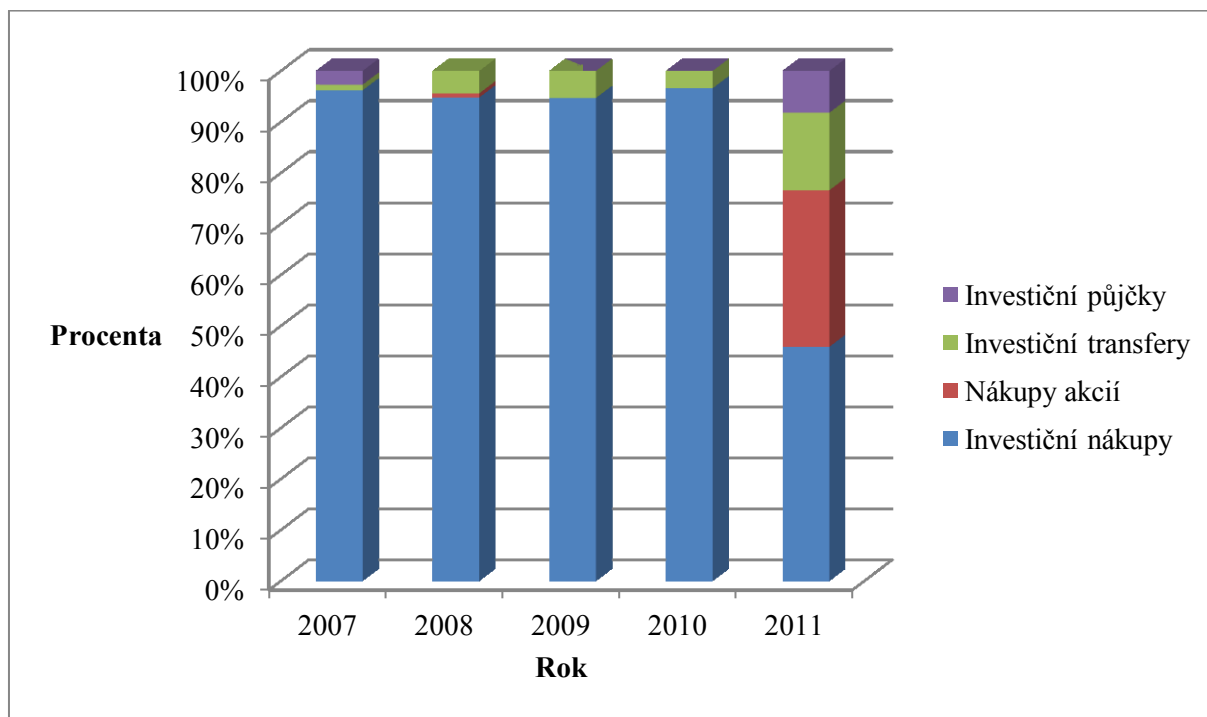
Pravidelně se opakující seskupení položek jsou investiční nákupy a investiční transfery. Nákupy akcií a majetkových podílů proběhly jen v letech 2008 a 2011. Investiční půjčky byly poskytnuty taktéž ve dvou letech, ale tentokrát v letech 2007 a 2011.

Investiční nákupy zahrnují ve městě nákup programového vybavení, ostatní nákupy dlouhodobého nehmotného majetku, nákupy budov, hal, staveb, strojů, přístrojů, zařízení, dopravních prostředků, výpočetní techniky a pozemků.

Investiční transfery byly v letech 2007 – 2011 poskytnuty nefinančním podnikatelským subjektům (právníkům osobám), církvím a náboženským společnostem, zřízeným příspěvkovým organizacím a obyvatelstvu.

Z hlediska odvětvového třídění rozpočtové skladby bylo v roce 2011 nejvíce peněžních prostředků poskytnuto na komunální služby a územní rozvoj 17 mil. Kč, ZŠ 8 mil. Kč, sportovní zařízení v majetku obce 5,4 mil Kč, ostatní záležitosti pozemních komunikací 5,2 mil. Kč, silnice 5,1 mil Kč, kultura a církve 2,5 mil. Kč a vodní díla v zemědělské krajině 1 mil. Kč.

Graf č. 4.6: Kapitálové výdaje města Staré Město v letech 2007 – 2011 v procentech

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

Graf č. 4.6 zobrazuje procentní vyjádření kapitálových výdajů. Investiční nákupy jsou 90 % podílem v letech 2007 – 2010. Ostatní výdaje mají v těchto letech malý význam. Výjimkou je rok 2011, kdy investiční nákupy jsou 46 %, nakoupené akcie (majetkové podíly) 30 %, investiční transfery 15 % a investiční půjčky 9 %.

4.3 UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY OBCE STARÉ MĚSTO

MF ČR každý rok vypočítává obci ukazatel dluhové služby. Těm obcím, které překročí stanovenou výši ukazatele dluhové služby 30 %, tuto skutečnost MF oznámí dopisem ministra financí s tím, že by měly přijmout taková opatření, aby v příštím období ukazatel dluhové služby nepřekročily. Přitom požádá dotčené obce a kraje, aby do 3 měsíců zdůvodnily překročení ukazatele dluhové služby a oznámily MF, jaká opatření budou přijata. Dále ministr financí požádá o předložení Zprávy o výsledcích přezkoumání hospodaření za příslušný kalendářní rok a stanoviska zastupitelstva k této zprávě a rozpočtový výhled. MF vyhodnotí vyžádané podklady; přitom zvaží všechny skutečnosti, které vedly k překročení dané hranice. Překročení 30 % výše ukazatele dluhové služby nebude znamenat automaticky ztrátu možnosti získat státní dotaci. Je pouze jedním z kritérií, která použijí orgány poskytující dotace při konečném výběru těch obcí a krajů, které obdrží státní účelovou dotaci. Poskytovatelé uplatní toto kritérium při rozhodování o poskytnutí účelových dotací a půjček na nově zahajované akce.²⁵

Tabulka č. 4.10: Výpočet ukazatele dluhové služby města Staré Město v letech 2007 – 2011 v Kč

NÁZEV POLOŽKY	2007	2008	2009	2010	2011
Daňové příjmy	62 699 350	70 269 018	61 745 040	64 478 178	63 696 828
Nedaňové příjmy	16 795 703	17 552 652	19 469 847	17 603 677	21 416 956
Přijaté dotace	4 690 448	4 804 408	4 900 900	7 614 900	6 493 300
Dluhová základna	84 452 501	92 626 078	86 115 787	89 696 755	91 607 087
Úroky	1 100 542	1 219 394	815 787	685 753	1 132 253
Splátky jistin a dluhopisů	41 997 000	4 200 000	4 200 000	4 397 540	5 736 446
Splátky leasingu	465 816	259 726	412 679	136 793	47 956
Dluhová služba	43 563 358	5 679 120	5 428 460	5 220 086	6 916 655
UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY	51,6 %	6,1 %	6,3 %	5,8 %	7,6 %

Zdroj: Data dle výkazu FIN 2 – 12 M města Staré Město v daných letech, vlastní zpracování

²⁵Regulace zadluženosti obcí a krajů – ukazatel dluhové služby [online]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zpravy_mf_12197.html?year=2008

V tabulce č. 4.10 je vypočten ukazatel dluhové služby pro Staré Město v časové řadě. V letech 2008 – 2011 je ukazatel dluhové služby na nízké úrovni, pohybuje se kolem 6 %. Nejnižšího ukazatele bylo dosaženo v roce 2010 – 5,8 %. Naopak nejvyšší byl vypočten v roce 2007, kdy přesahoval stanovenou hranici MF 30 %. Ukazatel byl v tomto roce nad hranicí 50 % a město se mohlo dostat do složité situace v případě, že žádá o dotace ze státního rozpočtu a státních fondů. Dotace městu nemusely být poskytnuty nebo mohly být zkráceny. Tato situace překročení 30 % hranice stanovené MF byla způsobena splátkami jistin a dluhopisů, které v roce 2007 dosahovaly 41 997 000 Kč oproti 4 – 5 mil. Kč v letech 2008 – 2011.

5. ZÁVĚR

Rozpočty obcí se svým objemem liší. Rozdílnost, kterou obce ovlivnit nemohou, se projevuje především v příjmech daňových. Daňové příjmy obce plynou do rozpočtu na základě pravidel zákona o rozpočtovém určení daní. Poslední, platná, novela zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2008 zaznamenala několik změn. Zvýšil se celkový procentní podíl obcí na daních sdílených a byla rozšířena kritéria sdílení o prostý počet obyvatel a o rozlohu katastrální výměry obce.

Cílem bakalářské práce bylo popsat a zhodnotit vývoj hospodaření města Staré Město v letech 2007 – 2011, především příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu města. Cíl byl naplněn právě analýzou rozpočtu a srovnáváním příjmů a výdajů rozpočtu v daných letech. Na tomto základě bylo pak zjištěno konečné hospodaření města Staré Město, které bylo v letech 2007 a 2008 přebytkové a v letech 2009 – 2011 deficitní.

První část bakalářské práce byla pouze teoretická. Pozornost zde byla věnována především obecným principům hospodaření obcí. Obec byla charakterizována jako veřejnoprávní korporace, která má svůj matek a vystupuje v právních věcech svým jménem. V kapitole bylo popsáno hospodaření obce. Rozpočtová skladba byla rozdělena na odpovědnostní, druhovou, odvětvovou a konsolidační. Kapitola byla zakončena veřejnou kontrolou a kontrolním systémem.

Analytická část je složena z teoretické a praktické části a současných informací o Starém Městě. V současnosti rozhoduje o chodu města 17 členů zastupitelstva města a 5 členů rady města. Teoretická část kapitoly zahrnuje orgány obce a příjmy a výdaje rozpočtu obce. Praktická část se zabývala zhodnocením hospodaření města Staré Město. Příjmy a výdaje rozpočtu města rozebrány z hlediska celků. Jsou zde vypočtena salda za jednotlivé roky rozdílem příjmů a výdajů rozpočtu po konsolidaci. Z rozboru příjmů se ukázalo, že každoročně největším příjmem rozpočtu jsou daňové příjmy, dále přijaté transfery, nedaňové příjmy a jako poslední kapitálové příjmy. Celkově největších příjmů bylo dosaženo v roce 2010 – 134 986 167 Kč. U výdajové stránky převyšují běžné výdaje kapitálové. Běžné výdaje jsou běžně ve výši nad 50 % z celkových výdajů. Celkové výdaje, jakožto i příjmy, jsou nevyšší v roce 2010 – 143 467 687 Kč.

Rozbor příjmů je rozčleněn do pětiletého období 2007 – 2011. Největší vliv na daňové příjmy mají daně sdílené s celkovým podílem 75 %. Druhou nejvyšší částí jsou daně svěřené, dále poplatky spojené s životním prostředím, správní poplatky a místní poplatky. Největším

příjmem města Staré Město je z hlediska sdílených daní daň z přidané hodnoty, která v roce 2011 dosáhla největšího podílu (51 %). U této položky je každoročně zaznamenán její nárůst. Nedaňové příjmy jsou roztrženy dle seskupení položek. Největších příjmů je dosahováno u příjmů z vlastní činnosti a odvodů přebytků organizací s přímým vztahem – nad 10 mil. Kč. Naopak nejméně příjmů plyne z přijatých sankčních plateb – obvykle kolem 200 tis. Kč. Tento příjem se nedá dopředu naplánovat. Kapitálové příjmy města nejsou nijak velkým příjmem rozpočtu. Výjimkou jsou pouze roky 2007 a 2008. Celkové kapitálové příjmy přesáhly 12 mil. Kč, obvyklý příjem je do 4,5 mil. Kč. Pravidelným příjmem je příjem z prodeje pozemků, ten se však rok od roku snižuje. Přijaté transfery jsou rozděleny na investiční a neinvestiční. Transfery je možno získat ze SR, VPS, SF, kraje, RRRS, DSO a obcí. Investiční transfery jsou vyšší než neinvestiční, i když tento fakt vyvrací rok 2011, kdy investiční transfery jsou 9 945 491 Kč a neinvestiční 11 998 220 Kč. Objemově nejvíce neinvestičních transferů získává město ze SR – téměř 90 %. U investičních transferů tomu tak není, i když státní rozpočet tvoří podstatnou část. Ve sledovaném období 2007 – 2011 město získalo nejvíce prostředků z RRRS a SF podle zaměření investiční akce. Celkově s největším množstvím přijatých transferů hospodařilo město v roce 2010 – 8 388 279 Kč. Z toho 72,6 % byly investiční transfery a zbylých 27,4 % neinvestiční transfery.

Rozbor výdajů je také rozčleněn do pětiletého období 2007 – 2011. Výdaje jsou rozděleny na běžné a kapitálové. Běžné výdaje jsou každý rok vyšší než kapitálové výdaje. Běžné výdaje mají 60 % podíl na celkových výdajích. Nejvyšší běžné výdaje jsou vynaloženy na neinvestiční nákupy (nákup materiálu, služeb, energií, finanční výdaje a sankce), neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a výdaje na platy. Kapitálové výdaje tvoří zbylých 40 % rozpočtových výdajů. Investiční nákupy tvoří absolutní většinu kapitálových výdajů – 90 % v letech 2007 – 2010. Ostatní výdaje mají v těchto letech malý význam. V roce 2011 však investiční nákupy činily 46 %, nakoupené akcie (majetkové podíly) 30 %, investiční transfery 15% a investiční půjčky 9 %.

Jako shrnutí celkového hospodaření města Staré Město je vypočten na konci kapitoly ukazatel dluhové služby. Optimální hranice ukazatele je stanovena MF na 30 %. Tato hranice byla překročena pouze v prvním sledovaném roce 2007. Poslední čtyři roky je město na hranici maximálně 7,6 %, což je necelá jedna třetina z 30 % stanovenými MF. Z tohoto závěru lze konstatovat, že město Staré Město hospodaří dobře a nemá žádné problémy s žádostmi o nové dotace.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy:

1. KINŠT, Jan a Jiří PAROUBEK. *Rozpočtová skladba v roce 2010 a praktické příklady*. 3. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 256s. ISBN 978-80-7263-556-6.
2. PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.
3. PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
4. PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAN. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
5. PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
6. TOMÁNEK, Petr a spol. *Financování územních samosprávných celků v ČR*. 1.vyd. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2004. 80 s. ISBN 80-248-0697-5.

Legislativa:

7. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
8. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
9. Zákon č. 323/2002 Sb., Vyhláška Ministerstva financí o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpis.
10. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
13. Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.
14. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

Elektronické zdroje:

15. Český statistický úřad [online], [cit. 11.4.2011], dostupné z: <http://czso.cz/>.
16. Ministerstvo financí České Republiky [online], [cit. 11.4.2011], dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/>.
17. Oficiální stránky města Staré Město [online], [cit. 11.4.2011], dostupné z: <http://www.staremesto.uh.cz/>.

Ostatní zdroje:

18. Rozpočtový výhled na roky 2013 – 2015.
19. Schválený rozpočet města Staré Město na rok 2012.
20. Výkaz Fin 2 – 12 M: pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí (2007 – 20011).

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DM	Dlouhodobý majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
DSO	Dobrovolný svazek obcí
DzP FO	Daň z příjmu fyzických osob
DzP PO	Daň z příjmu právnických osob
EU	Evropská unie
FC	Fotbalový klub
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MF	Ministerstvo financí
MMF	Mezinárodní měnový fond
ODS	Občanská demokratická strana
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
OÚ	Obecní úřad
PO	Právnická osoba
RRRS	Regionální rada regionu soudržnosti
SF	Státní fond
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SVČ	Samostatná výdělečná činnost
SR	Státní rozpočet
ÚSC	Územní samosprávné celky
VPS	Všeobecná pokladní správa
ZŠ	Základní škola
ZTP/P	Zvlášť těžké postižení s potřebou průvodce

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11.5. 2012

.....
Ivana Brhelová

Adresa trvalého pobytu studenta:

Bratří Mrštíků 1606

686 03 Staré Město

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Místní poplatky města Staré Město.

Příloha č. 2: Výpočet ukazatele dluhové služby.

Příloha č. 3: Rozpočtový výhled města Staré Město na roky 2013 – 2015 v tis. Kč.

Příloha č. 1: Místní poplatky obce Staré Město.

Město Staré Město zavedlo obecně závaznou vyhláškou města Staré Město č. 02/2010 o místních poplatcích na svém území pět místních poplatků. Vyhláška byla vydána na zasedání zastupitelstva města dne 20.12. 2010. Tato obecně závazná vyhláška nabyla účinnosti dne 1.1. 2011 z důvodu naléhavého obecného zájmu. Vyhláška se týká poplatku ze psů, poplatku za užívání veřejného prostranství, poplatku z ubytovací kapacity a poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj. Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů je upraven samostatnou vyhláškou města.

Poplatníkem poplatku ze psů je držitel psa, který má trvalý pobyt nebo sídlo na území města Staré Město. Poplatek činí za kalendářní rok v rodinných domech a podnikatelských provozovnách za psa 120 Kč, za druhého a každého dalšího psa 300 Kč. V bytových domech poplatek činí za psa 600 Kč, za druhého a každého dalšího psa 1 100 Kč. Snížený poplatek za psa má osoba, jež je poživitelem invalidního, starobního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, který je jeho jediným zdrojem příjmu nebo poživatel sirotčího důchodu. V rodinných domech je poplatek za psa 50 Kč (v bytech 200 Kč), za každého dalšího psa 200 Kč (v bytech 300 Kč). Možnost hradit snížený poplatek má osoba, jež je členem kynologických organizací, který chová psy pro službu nevidomým a pro službu v Policii ČR a v městské policii a prokáže se potvrzením příslušné organizace o účelu chovu a probíhajícím výcviku. V rodinných domech je zde stejná výše jako u předchozího snížení. V bytě zaplatí poplatník 250 Kč za psa, za každého dalšího pak 600 Kč. Poplatek je splatný nejpozději do 31.3. příslušného kalendářního roku.

Poplatník poplatku za užívání veřejného prostranství je povinen ohlásit správci poplatku nejpozději 10 dní před zahájením užívání veřejného prostranství předpokládanou dobu, místo, způsob a výměru užívání veřejného prostranství. Za veřejné prostranství se pro účely této vyhlášky považují veřejně přístupné plochy - místní a účelové komunikace, chodníky, náměstí, parkoviště, veřejná zeleň, dětská hřiště a veřejná schodiště v sedmasedmdesáti ulicích Starého Města. Poplatek činí za každý i započatý m² a za každý i započatý den za zařízení sloužící k prodeji 20 Kč, za zařízení k poskytování služeb 10 Kč a za provádění výkopových prací a skládky (odložení) movitých věcí 3 Kč. Pevnou paušální částkou je zpoplatněna skládka materiálu pro novostavby, nástavby, přístavby, opravy rodinných domů 2 000 Kč/rok, zařízení cirkusu 3 500 Kč/týden, umístění lunaparku, kolotoče a podobných atrakcí 1 400 Kč/týden, vyhrazení trvalého parkovacího místa pro osobní

motorové vozidlo 4 000 Kč/rok a pro nákladní motorové vozidlo 8 000 Kč/rok. Poplatek se vztahuje i na umístění reklamního zařízení. Za umístění tzv. „A“ reklamního zařízení je poplatek do 3 m² užívané plochy 75 Kč/měsíc, nad 3 m² 150 Kč/měsíc. Za umístění billboardu je poplatek do 5 m² užívané plochy 4 000 Kč/rok a nad 5 m² 8 000 Kč/rok. Je zde poskytována jedna úleva týkající se skládky materiálu pro novostavby, nástavby, přístavby, opravy rodinných domů. Úleva je poskytována v částce 1 800 Kč po dobu prvního kalendářního roku užívání veřejného prostranství.

Poplatek z ubytovací kapacity je splatný nejpozději do posledního dne čtvrtletí příslušného kalendářního roku. Poplatek činí za každé využití lůžko a den 1 Kč.

Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj je standardně vybírán dle zákona o místních poplatcích a je využita možnost nejvyšší sazby poplatku, čili 5 000 Kč za 3 měsíce za výherní hrací přístroj. Zastupitelstvo města stanovilo obecně závazná vyhláškou města Staré Město č. 01/2007 o stanovení míst, ve kterých mohou být provozovány výherní hrací přístroje. Jednalo tak na základě zákona o loteriích a jiných podobných hrách v souladu se zákonem o obcích. Vyhláška stanovuje 10 ulic, ve kterých mohou být výherní hrací automaty provozovány. Mimo uvedená místa jsou automaty přísně zakázány.

Zastupitelstvo Města Staré Město se na svém zasedání dne 20.12. 2010 usneslo vydat obecně závaznou vyhlášku města Staré Město č. 03/2010 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Sazba poplatku pro poplatníka činí 500 Kč za kalendářní rok. Sazbu poplatku tvoří částka 250 Kč za poplatníka a kalendářní rok a částka 250 Kč stanovená na základě skutečných nákladů města za předchozí rok na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu za poplatníka a kalendářní rok. Poplatek je splatný jednorázově, a to nejpozději do 31.7. příslušného kalendářního roku. Od poplatku je osvobozena fyzická osoba s trvalým pobytem v Ústavu sociální péče, fyzická osoba, jejímž místem trvalého pobytu je sídlo ohlašovny, fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu na území Starého Města určenou nebo sloužící individuální rekreaci, ve které není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba. Nárok na úlevu na poplatku má fyzická osoba do 18-ti let věku ve výši 170 Kč a fyzická osoba v plném invalidním důchodu ve výši 170 Kč. Skutečné náklady roku 2009 na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu činily 3 164 388 Kč a byly rozúčtovány dle počtu počet osob s trvalým pobytem na území obce (6 911), což činí 458 Kč na osobu. Z této částky je stanovena sazba poplatku ve výši 250 Kč na osobu.

Příloha č. 2: Výpočet ukazatele dluhové služby.

Číslo řádku	Název položky	Odkaz na rozpočtovou skladbu
1	daňové příjmy (po konsolidaci)	třída 1
2	nedaňové příjmy (po konsolidaci)	třída 2
3	přijaté dotace – finanční vztah	položka 4112 + 4212
4	dluhová základna	ř. 1 + ř. 2 + ř. 3
5	úroky	položka 5141
6	splátky jistin a dluhopisů	položky 8xx2 a 8xx4
7	splátky leasingu	položka 5178
8	dluhová služba	ř. 5 + ř. 6 + ř. 7
9	UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY	ř. 8 děleno ř. 4

Zdroj: Regulace zadluženosti obcí a krajů – ukazatel dluhové služby [online]. Dostupné z:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zpravy_mf_12197.html?year=2008

Příloha č. 3: Rozpočtový výhled Města staré Město na roky 2013 – 2015 v tis. Kč.

TŘÍDA	NÁZEV	2013	2014	2015
1	daňové příjmy	62 000	62 000	62 500
2	nedaňové příjmy	14 000	15 000	15 000
3	kapitálové příjmy	4 000	5 000	5 000
4	dotace neinvestiční	6 000	6 000	6 000
	PŘÍJMY CELKEM	86 000	88 000	88 500
5	běžné výdaje	68 000	68 000	69 000
6	kapitálové výdaje	14 330	17 374	16 874
	VÝDAJE CELKEM	82 330	85 374	85 874
	PŘÍJMY – VÝDAJE	3 670	2 626	2 626
	FINANCOVÁNÍ			
8115	změna stavu krátkodobých prostředků na BÚ	3 000	4 000	4 000
8124	splátky úvěrů	- 6 670	- 6 626	- 6 626
	FINANCOVÁNÍ CELKEM	- 3 670	- 2 626	- 2 626

Zdroj: Interní materiál města Staré Město, vlastní zpracování